

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

SACMA DŽIM

BROJ 113

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKE FIRME

DARWIL

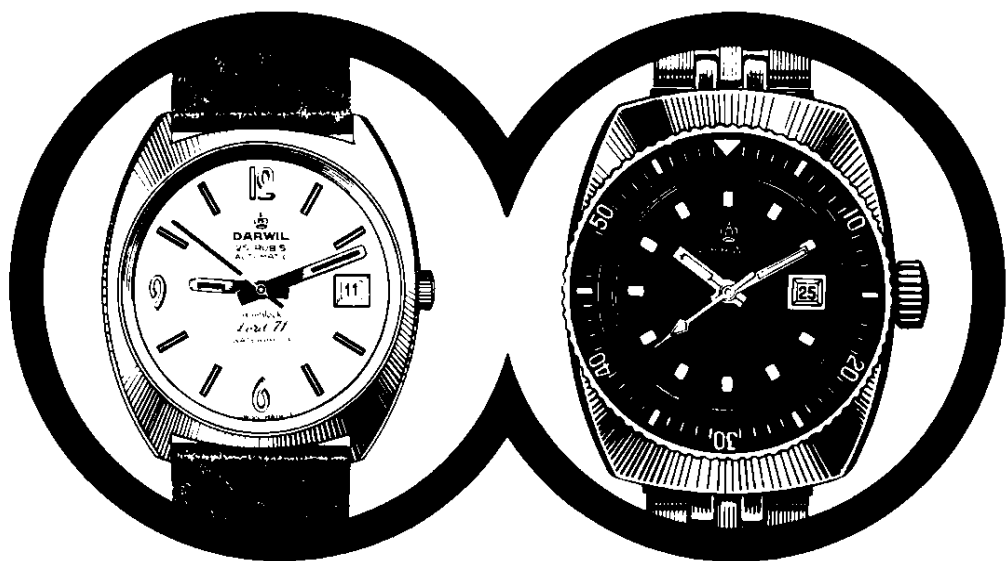
TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4/I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA. TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14, 18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71
ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71
SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA I UDARA

CASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!
SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM MESTIMA

VILIAM MARK

SAČMA-DŽIM

Naslov originala:
William Mark, „Schrot-Jimmy“

Copyright by
Martin Kelter Verlag 1971

Sačma-Džim

Redmentaun je bio mali gradić na meksičkoj granici između Nogalesa i Dagleasa. Malo — naselje sa svega sedam kuća i to — na jednoj strani. Redmentaun je spadao u ona naselja koja su još nazvali polugrad zbog toga što je samo jedna strana ulice bila naseljena.

Bilo je to jednog dana pred Božić 1883. godine. Crvenkasta decembarska svetlost obasjavala je grad. Iznad potočića koji je tekao sa druge strane ulice, dizali su se oblaci izmaglice tako da su kuće kao lebdele u vazduhu.

Rik Kramer, momak srednjeg rasta, plećat upravo je stajao u dvorištu prodavnice i pripremao potpalu za božićne praznike. Sedamnaestogodišnji Rik je bio sin doseljenika iz Ne-

mačke, koji je sa naseljeničkim karavanom mesecima putovao sve dok se konačno nije smestio ovde na južnoj granici države. Nisu hteli dalje da tragaju za novim zavičajem, a želeli su da ostanu u granicama Sjedinjenih država.

Rikova majka je upravo poslovala u kuhinji, pripremajući sve što je potrebno za praznik, dok je otac uz pomoć mlađe Rikove sestre Lize posluživao kupce. U prodavnicu Redmentauna nisu dolazili samo građani iz tog gradića, nego i okolnih, a takođe i sa malih farmi i velikih rančeva. Ispred prodavnice je bilo veliki broj kola koja su kauboji upravo tovarili.

Dve kuće dalje, ispred saluna En-

gleza Džemsa Kolinsa bilo je vezano mnogo konja.

Mladi Rik Kramer je vešto zamahivao sekirom i sakupljao drvca. Njegovе misli, međutim nisu bile tu. Bile su okupljene Suzan Vejt, najlepšom devojkom u gradu. To zapravo i nije moralo nešto naročito da znači, jer je gradić bio veoma mali. Ipak nije menjalo činjenicu da je Suzan bila doista lepa kao slika. Imala je preplanulo lice, tamne, bademaste oči i blještavo bele zube. Tamnosmeđa bujna kosa uokviravala joj je lepo lice. Suzan je bila kći čizmara, Džona Vejta, ujedno i gradonačelnika. Lepa Suzan do tada još nije udostojila ni jednim jedinim ljubaznim pogledom, iako se Rik veoma trudio oko nje. Sve je to trebalo ovog jutra da se neočekivano, munjevito izmeni.

Porodica Vejt stanovala je u prvoj kući na severnom delu grada, a u kući do njih porodica Timermen koja je držala školu. Iako je u gradu bilo svega sedam kuća, sva deca su morala da se opismene.

U trećoj kući stanovao je stari Hastings. Još uvek se bavio svojim tesarским zanatom, iako je odavno prevaleo sedamdesetu godinu. Čak je imao pune ruke posla.

U četvrtoj kući je stanovao Džimi Bajker, u petoj kući se nalazila Kramerova prodavnica. Odmah uz nju ležala je prazna šupa koju su kupci koristili da se zaklone od kiše i jake žege.

Odmah uz šupu nalazio se salun. Poslednju kuću predstavljala je šerifska kancelarija u kojoj je Edvard Ferguson, tridesetogodišnji čovek iz Kolorada već sedam godina stanovao

sa svojom ženom Meri i svoje dvoje dece.

Odakle gradu takvo ime niko nikada nije uspeo da odgoneta. U početku se pretpostavljalo da su prvi belci koji su se ovde nastanili dali svom naselju ime po Indijancima.* Međutim, učitelj je kasnije otkrio da to ne odgovara istini. Raspitivao se u okolini i saznao da je grad dobio ime po jednom do doseljenika Redmenu. No sada niko time nije lupao glavu.

U svakom slučaju Redmentaun je bilo naselje staro preko pedeset godina, što je za Sjedinjene države nešto značilo.

Mladi Rik je toliko utonuo u misli, da je iscepao mnogo više drva nego što je to bilo potrebno za praznične dane. Misli su mu lutale od Suzan do jednog mladog čoveka po imenu Feri. Feri Timermen je bio sin učitelja, godinu dana stariji od Rika i pola glave viši. Moralo se priznati da je to naočit momak. Upravo tog Ferija, jedinog na svetlu, mrzeo je mladi Rik Kramer iz dubine duše. Naime, bio je uveren da je lepa Suzan naklonjena učiteljevom sinu.

Svi ljudi u gradu su imali decu. Porodica Hastings na primer, imala je tri sina. Mnoga od dece napuštala su grad, ali su se uvek vraćala. Sam đavo bi mogao znati šta su nalazili u ovom naselju u kome nije bilo ničega da se vidi, gradiću u kome nije bilo ni druge strane ulice.

Sve kuće su imale dvorišta ograđena nižim ili višim zidovima, šupe i štale.

* Redmentaun — grad crvenog čoveka

Bio je to dan Rikarda Kramera. Naravno, u ovim jutarnjim čisovima niko to nije ni slutio. Svi su imali drugih briga. Ako ne briga, ono posla oko priprema za praznik.

Kolins je upravo otvorio salun da bi zaradio još koji dolar. Čim je video da kauboji dolaze sa okolnih rančeva u grad i da obave kupovine brže bolje je oavorio vrata svog lokala. U ovakvom gradiću nije bilo mogućnosti za veliku zaradu, pa je svaki cent dobro došao.

Samo što je Kolins otvorio vrata svog saluna, a visoki momak stupi unutra i nasloni se na šank. Lice mu je bilo tamno, oči svetle, a brkovi negovani.

Bio je to Feri Timermen.

— Jedan viski, mister Kolins. Rekao je dubokim glasom, trudeći se da deluje što muževnije.

Krčmar odmahnu glavom i promrmlja:

— Već tako rano u krčmu? To volim.

Timermen zabaci glavu.

— Šta vam je mister Kolins? Sasvim je svejedno dolazim li ja ili neki kauboj. Važno je da se dokopate šuški.

— To ti smatraš, je li? Ja, na primer, ne. Tvoje je mesto u kući. Siguran sam da u vašem dvorištu ima i te kako posla, čak ne bih morao ni da proveravam.

— A šta se vas tiče naše dvorište! brecnu se nabusiti mladić.

— Tačno, u pravu si odvrati krčmar, nasu viski i mrzovoljno ga pruži mladom gostu.

Feri je popio dve čašice i platio. Upravo kad je hteo da krene dva

kauboja su ušla u krčmu. Nekoliko trenutaka kasnije je izašao na sporedna vrata i ugledao u dvorištu Kramera. Rik još nije primetio svog tobožnjeg suparnika, toliko je bio zaneat svojim mislima. Tek kada je čuo kratak prodoran zvižduk, podigao je pogled.

Šta li ovaj ljigavi momak traži ovde? pomislio je.

Feri je krenuo prema njemu.

— Šta je Rik, cepkaš drva?

— Da. A ti, ti nemaš nikakva posla.

— Ne, ne o svemu brine moj otac.

— Aha, ako tvoj otac cepa mesto tebe drva, ti verovatno predaješ u školi.

— Šta to treba da znači? upita Feri i nabra čelo.

Rik odmahnu rukom.

— Ma pusti, ostavi me na miru, vidiš da imam posla.

— Hoću da znam šta treba da znači, bio je Feri uporan.

— Ostavi me na miru.

Feri priđe bliže i dokopa Rika za ramena, a ovaj ga grubo odgurnu.

— Skloni mi se s puta, vidiš da imam posla!

Međutim, alkohol u krvi mladog učiteljevog sina je učinio svoje. Osećao se jakim, mnogo jačim nego inače, zato je nasrnuo.

Rik je žestoko pogođen pesnicom, pao na zemlju. Podupro se na laktove i iznenađeno posmatrao Ferija.

— Jesi li poludeo. Skočio je na noge i ustremio se na Ferija.

U to se na dvorišnim vratima pojavila Rikova sestra.

— Hej, šta se ovde dešava, uzviknula je ljutito.

Dva gnevna momka su se razdvojila. Feri je zbunjeno pošao prema dvorišnim vratima, a Rik se vratio na svoj posao.

Samo što je Liz zamakla ponovo u kuću, a Feri se okrenuo, podigao komad drveta i zamahnuo njime prema leđima svog protivnika.

Rik počeo da posrće i klonu na kolena kraj samog drvljenika, pogođen u potiljak.

— Bedna kukavice! siktao je neko iza leđa.

Feri kao da ga je ujela otrovnica, naglo se okrenuo i odjednom pred sobom ugledao Suzan Vejt. Odmeravala ga je gnevno.

— Ti! ote mu se uzvik.

— Da, ja. Prokleta kukavice! Grubo ga je odgurnula u stranu, utrčala u dvorište i čučnula kraj Rika. Iako je pogođenom mladiću bilo sve crno pred očima od udarca, osećao je da neko pored njega čuči. Mislio je da je to njegova sestra.

— Hajde, ostavi me na miru, ječao je. Sve je u redu. Sačekaj samo da stanem na noge, odmah ću da ga prostrem na zemlju. Ustao je posrćući i trljao potiljak.

— Hajde, sklanjaj mi se s puta, sada ću od njega da napravim iverke.

Još uvek nije video jasno šta se oko njega zbiva, ali je pojurio napred. No to iza njegovih leđa odjeknu odlučan glas lepe devojkice.

— Rik!

Mladić zastade kao ukopan, a onda se lagano okreće.

— Suzan!

Devojčino lice bilo je sada crveno

kao krv. Pošla je prema njemu, govoreći:

— Molim te nemoj to činiti!

Rik se ponovo razgnevio.

— Shvatam, treba da oprostim tvom prijatelju.

— Mom prijatelju? Pa on uopšte nije moj prijatelj.

Rik se zbunio.

— Kako si uopšte dospela ovamo?

— Upravo sam bila na dvorišnim vratima. Prolazila sam ovuda, kada je ona kukavica bacila drvo na tebe.

Rekavši to istrčala je napolje.

Dva mladića su se neodlučno gledala.

Feri je pokušavao da se izvuče.

— Nisam tako mislio Rik, mora da sam poludeo. Znaš, već sam navraćao kod Kolinsa.

— Dobro, dobro u redu je, odmahnuo je rukom, a učiteljev sin, oborena nosa nastavio put.

Rik je ostao sam u sred dvorišta i nadlanicom brisao lice. Da mu u glavi nije zujalo i tutnjalo, gotovo bi poverovao da se ništa uopšte nije ni dogodilo.

Stajao je tako još neko vreme i posmatrao kapiju, a onda se ponovo trgao. Suzan je opet bila tu.

Rik nije smogao snagu da makne s mesta. I Suzan je stajala na istom mestu i posmatrala mladića.

Zašto li se vratila? I kako ga samo čudno posmatra! Rik više nije mogao da je gleda u oči. Oborio je pogled prema svojim prašnjavim čizmama. Čuo je kako mu se približava.

— Boli li te još uvek? pitala je.

— Ne, uopšte nije me uopšte bolelo, samo me je okrnulo.

— Ne bi se baš moglo reći.

Rik lagano podiže glavu. Krv mu brže prostruji žilama kada je sreo njen pogled. Pružio je ruku.

— Veliko hvala, Suzan.

— Na čemu?

— Pa pomogla si mi da stanem na noge.

— Ah, pa to je sasvim prirodno.

Neko vreme su ćutali, a onda Rik reče:

— Uvek sam mislio da je on tvoj prijatelj.

— Pogrešno si mislio. Nežno ga je odmerila pogledom i napustila hitno dvorište.

Za mladog Rikarda Kramera božić je već tog trenutka počeo. Bio je to najlepši božićni poklon, jer je saznao da Suzan Vejt ne mari dugonju Ferija. Sakupio je potpalu i složio je uz zid kuće.

Na dvorišnim vratima se pojavila Liz.

— Rik, ocu je potrebna roba iz podruma.

— Da, da, evo dolazim. Šta mu je potrebno?

— Brašno i šećer.

— Odmah donosim!

Kada je odneo dva džaka u radnju, slučajno je pogledao kroz veliko okno u pravcu zapada i primetio jednog čoveka kako se približavao gradu...

Nepoznati čovek je na veoma neobičan način sedeo na konju. Bio je zavaljen, pridržavajući se desnom rukom za vrh sedla, dok mu je leva ruka visila niz telo. Bio je to čovek krupnog rasta, široka lica unakaženog mnogobrojnim tamnim mrljama i ožiljcima. Moglo se videti da su mr-

lje i ožiljci od puške sačmarice. Sitni komadi olova mora da su ga pogodili posred lica. Naravno, odavno su izvađeni iz kože, ali su za sobom ostavili plavičaste mrlje i ožiljke, što ga je unakazilo.

Nepoznati je imao žućkaste rastavljene oči, širok nos i tanka usta. Već po crtama lica moglo se pretpostaviti da je to uporan i bezočan čovek. Nekada preplanuo maslinast ten, bio je jedva primetan zbog povreda. Kosa mu je bila bujna, čelo nisko, a brada četvrtasta.

Ovaj čovek bio je kreolac Džimi Hilmen. Do ovog trenutka ga niko iz Redmentauna nije video, iako su za njega odavno čuli.

Zaustavio je konja ispred saluna, prebacio uzde preko prečke i krenuo uz trem.

Tu je zastao i upravio pogled u pravcu iz koga je došao. Skinuo je umrljani šešir i prošao prstima kroz gustu kosu. Džimi Hilmen je nosio svetlo kožno odelo, ukršteni opasač načičkan mecima, a na levom bedru veliki revolver. Bilo je neobično što uza se nosi toliku municiju. Sudeći po revolveru, bio je sigurno levoruk.

Rik je stajao na sred radnje i posmatrao ga.

— Ko je to bio?, upiao je otac stojeći iza tezge.

Rik premesti džak sa šećerom uz ostale džakove i uzvрати:

— Đavo bi ga znao! Nisam siguran, lice mu je unakaženo sačmom... Prokletstvo! Pa nije to valjda sačma Džim.

Dve žene koje su stajale za tezgom upadljivo se trgoše.

— Sačma Džim? Za ime neba! Haj-

demo brzo! Mister Kramer zapakujte nam našu robu da što pre odemo kući. Bile su to žene šerifa i gradonačelnika.

Dva kauboja koja su se zatekla u krčmi primetila su pridošlicu u ogleдалu iznad šanka. Pošto su razaznali lice novog gosta, brzo su bacili novac na šank i krenuli.

Džimi Hilmen je zastao ispred ulaza.

Dva goniča krava su odmah osetila da stranac ima neprijateljsko držanje.

— Sačma Džim, ote se jednom od dvojice.

Kreolac jedva pokrete usne.

— Šta si to rekao, kravaru?

— Ništa nisam rekao, mister!

Kauboji su hteli da nastave, ali im Džim preseče put.

— Šta to treba da znači? pitao je stari kauboj.

U kreolčevim očima pojavi se prezriv osmeh.

— Strah?

— Pustite nas da prođemo! rekao je kauboj.

Sačma Džim ih isprati pogledom uz grohotan smeh. Krenuo je napred, bacio još jednom preko ramena pogled na kauboje i ušao u lokal. Stao je odmah uz šank, okrenuo leđa krčmaru i podbočio se laktovima. Ne skidajući pogled sa vrata, promrsio je:

— Duplo piće.

Kolins natoči čašu i pruži je Hilmenu. Ovaj je prihvati desnom rukom i prinese usnama. Tek tada je krčmaru palo u oči da mu je leva

ruka nepokretna. Visila je kao mrtva pored revolvera.

Znači ovaj čovek je doista sačma Džim, ozloglašeni revolveraš iz Kacina.

Iako u Redmentaun nije navraćalo mnogo stranaca jer su glavni putevi vodili preko Nogalesa i Daglasa, ipak građani su čuli mnoge priče o ovom opasnom revolverašu. Istina, do tada ga niko nije video jer se Kacin nalazio najmanje sto četrdeset do sto pedeset milja od Redmentauna. Ipak, nisu se preterano iznenadili što revolveraša vide ovde, jer takva vrsta ljudi često menja mesto boravka.

Šta li traži ovde, pitali su se?

Šta bi čovek njegovog kova mogao tražiti u ovako malom, beznačajnom naselju?

Krčmara obuze zla slutnja. Uostalom, znao je dobro koga ima pred sobom. Ozloglašeni levoruki strelac Džimi Hilmen bio je već godinama poznat. Živeo je od svoje brze ruke. Znalo se takođe, da gradonačelnika u Jumi nije izazvao i ubio ga u časnom dvoboju, jer ga je ovaj uvredio, nego zbog toga što je ispunjavao nečiji nalog. Pričalo se takođe da je ubio i Lari Kentona po nalogu nekog nepoznatog čoveka. Od metka kreolca pao je i šerif Higinis u Sansajdu.

Sve ove priče naravno, doprle su i do ušiju krčmara. Nešto od toga čitao je i u novinama, koje su stizale u grad svaka tri dana poštanskom kočijom.

Sada je ovaj ozloglašeni revolveraš u njegovoj krčmi. Okrenuo je leđa šanku i motrio na vrata.

Očekuje li nekoga?

Sasvim sigurno nije slučajno stigao ovamo. Takvi ljudi ne dolaze ni u jedan grad slučajno. Plaćeni su za svaki put na koji krenu.

Ko li je mogao da plati sačmu Džima da dođe u Redmentaun. Ko li će biti njegova žrtva?

Pošto mu je revolveraš okrenuo tako drsko leđa, krčmara odjednom obuze strah. Neće biti da je došao ovamo baš zbog njega. Grozničavo je razmišljao ko bi mogao da nahuška revolveraša na njega.

Setio se čarke koje je imao sa starim Hastingsom. Bio je to pre pet godina. Napao je svog suseda za kockarskim stolom, misleći da ovaj vara na kartama. Kasnije se, međutim, ispostavilo da nipošto nije igrao neispravno. Od toga doba jedva da su se međusobno pozdravljali.

Da li je moguće da je stari Hastings posle toliko dugo vremena odlučio da mu se sveti i najmio revolveraša.

Neverovatna pomisao. Međutim, sve je moguće, jer se nikad ne zna šta sve mržnja može da nagna nekog čoveka. Krčmar oseti kako mu se čelo rosi od straha. Trgao ga je zvuk — revolveraš je grubo spustio čašu na šank.

— Još jednu.

Drhtavim rukama Kolins natoči čašu i pruži je revolverašu. Hilmen nije ni pomišljao da se okrene, spretno je dokopao viski i iskapio ga.

— Bedna krletka, ovaj Redmentaun.

— Da, uzvratu Kolins, doista veoma mali grad.

— To nije mali grad, nego bedna krletka, rekao sam.

— Kako vi kažete, mister Hilmen. Na to se revolveraš naglo okrete i žmirkavo odmeri doseljenika iz Engleske.

— Šta ste to rekli?

Krčmar se trže.

— Šta sam rekao? Ništa nisam rekao.

— Izgovorili ste jedno ime!

— Zar ja?

— Da, izgovorili ste ime Hilmen, mister. Od kud vam pomisao da se ja zovem Hilmen?

— Oh, zar sam tako kazao, mucao je krčmar. Ništa pri tom nisam mislio, mister.

Nekoliko trenutaka vladao je tajac. Atmosfera je bila krajnje napregnuta. Gledali su se pravo u oči. Krčmarevi dlanovi su se znojili. Trebalo je samo da pomeri desnicu malo unapred i izvuče revolver koji je tu stajao spreman. No, suviše je slušao o mađioničarski brzom revolverašu.

Na to kreolac potpuno neočekivano isturi bradu i prsnu u grohotan smeh.

— Ha, ha, ha! Dakle, ja sam ovde poznat. Nije loše. Još jedno piće.

Kolins natoči po treći put. Ruke su mu upadljivo drhtale.

Ovog puta revolveraš se nije odmah mašio za čašu, nego je i dalje uporno posmatrao krčmara.

— Vi me dakle poznajete?

— Samo po imenu, mister Hilmen.

Sačma Džim se ponovo okrete leđima šanku i podupre laktovima. Uzeo je čašu, ali je nekoliko trenutaka ponovo vratio na šank.

— Dosadna krletka!

Ovog puta krčmar ništa nije kazao. Kreolac je nastavio:

— Čuo sam da vi ovde imate jednu vraški sigurnu banku.

Kolins se trže. Samo što se oslobodio straha da je revolveraš njega radi stigao u grad, a spopao ga je novi, isto tako veliki strah. Ovaj zločinac se znači namerio na mesnu banku.

Ovu banku vodio je šerif. Edvard Ferguson kao šerif i čuvar zakona u Redmentaunu nije imao mnogo posla, pa je prihvatio i taj posao.

Revolveraš zadenu palčeve za opasač i prope se na vrhove prstiju.

— Lep miran gradić u kome se može doći do nekoliko dolara. Nadam se da nisam uzalud dojahao. Konačno, svi ljudi moraju da se pobrinu da svoj s mukom zarađeni novac ne drže tek tako kojekuda. U ovoj našoj zemlji ima mnogo mangupa.

Bilo je još uvek rano jutro, dan uoči Božića. U Redmentaunu još niko nije slutio da će se za nekoliko minuta ovde na ulici odigrati užasna drama.

Plaćeni revolveraš baci novčić na šank i pođe lagano prema ulazu. Tu je zastao, okrenuo se i rekao krčmaru:

— Vi ste se prevarili, mister. Ja nisam sačma Džim, koliko da se razumemo. No, već više puta mi se dogodilo da me zamene sa njim. Ja sa tim tipom nemam ništa, moje je ime Goldvoter, Donald Goldvoter. Bilo bi dobro da to zapamtite.

Krčmar potvrdno klimnu glavom.

— U redu, mister Goldvoter.

Razbojnik dodirnu obod šešira i napusti krčmu.

Odmah do saluna nalazila se šupa u kojoj je krčmar držao svoja kola. Do nje nalazile su se štale, a kuća koja se naslanjala na Kolinsovo dvorište bila je šerifska kancelarija i istovremeno banka Redmentauna.

Džems Kolins je napregnuto slušao korake opasnog stranca. Približavali su se šerifovoj kući.

U tom trenutku u Redmentaunu, gotovo svi ljudi bili su okupljeni istim mislima. Svako je radio svoj posao.

Džon Vejt gradonačelnik, sedeo je u svojoj radionici i pričvršćivao potpeticu na čizmi mister Kramera, mrzovoljnog rančera iz okoline. Trebalo je da taj posao završi još danas. U radionici na policama bilo je još nekoliko pari obuće koje je trebalo do večeri opraviti.

Stari Vejt je mislio na sutrašnje veče. Naručio je od svog brata koji je živio preko dvadeset pet godina u Los Anđelosu haljinu za svoju ženu i ogrtač za ćerku. Sve je to stiglo još pre četiri nedelje poštanskom kočijom. Stari Vejt se osmehnu pri pomisli kakva će lica napraviti njih dve kada budu ugledale lepe poklone.

Za to vreme gospođa Vejt je sedela u sobi i šila.

Već godinama je bila paralizovana, tako da se kretala samo uz pomoć štaka. Suzan, najlepša devojka u gradu, bila je u kuhinji i prala posuđe od doručka. Pošto je već kupila sve što je potrebno, vratila se kući obilaznim putem da ne bi morala da prolazi ispod prozora Timermanove kuće. Ustvari, u Redmentaunu bilo je dve ulice. Glavna ulica napred gde su se nalazili nakrivljeni tremovi, a

druga ulica bila je sporedna strana kuća i vodila kraj dvorišta.

Mlada Suzan Vejť mislila je na Rika Kramera.

Prolazeći pored dvorišta Timermanove kuće čula je glasove đaka. Ukupno jedanaestoro dece sedelo je u jednoj jedinoj učionici i pevalo u dva glasa božićne pesme.

I gospođa Timermen je sedela i šilala.

Treća kuća izgledala je veoma sumorno. Stari Hastings je već nekoliko dana bio vezan za postelju i tužno posmatrao tavanicu. Za to vreme je njegova žena se u dvorištu mučila pripremajući potpalu.

Starom bračnom paru nije baš bilo lako od kako su ih deca ostavila same. Istina, dolazili su povremeno da ih posete u Redmentaunu i ostala tu čak i po nekoliko meseci, ali su zatim ponovo odlazili.

Ovo dvoje nesrećnih staraca, koji su tokom svog života činili nadljudske napore i izlagali se velikim opasnostima zbog svoje dece, morali su da provedu Božić sami. Gospođa Hastings je išla po kućama i pomagala, prala posuđe u krčmi, ponekad čak i u trgovini, iako je imala sedamdeset godina.

Džim Bejker, njegova žena Alis i devetnaestogodišnji sin Frenk, radili su punom parom. Pomagala im je i sedamnaestogodišnja kći Elma. Svi su bili okupani u znoju i rumeni. Trebalo je ispeći velike količine hleba za praznik.

U kući Džona Kramera bilo je nešto veselije. Žena je u kuhinji pripremala veliki kolač. Cela kuća je bila ispunjena prijatnim mirisom. Nap-

red u radnji otac i kći su posluživali kupce, a mladi Rik neumorno vukao džakove. Danas je bio za njih najteži dan. Uoči Božića svi iz okoline dolaze da kupuju i obezbede šta im je potrebno za nekoliko meseci. To je Kramer znao iz iskustva i pripremio se. Riku ovog dana posao nije teško padao. Naprotiv sve vreme je veselo zviždukao, tako da su ga otac i sestra sumnjičavo i ispod oka posmatrali.

Šerifov otac Džoe Ferguson se upravo nalazio u šupi ismeđu saluna i trgovine Džoa Kramera i čistio kola. Još pre nedelju dana putovao je po kiši i do sada nije stigao da uredi kočiju.

U salunu nije bilo nikog. Kolins je stajao naslonjen u vratima koja vode u hodnik i razmišljao. Strah ga je savladao. Jedino je on znao da se velika nevolja nadnela nad njihovo malo naselje. Pre nekoliko trenutaka je revolveraš Džimi Hilmen, zvani sačma Džim krenuo iz njegove krčme u pravcu banke.

Bilo je pola devet kada je razbojnik stupio u šerifsku kancelariju.

Čuvar zakona Ervard Ferguson je upravo ispravljao izveštaj o krađi goveda, koji je prethodne večeri sročio. Na Vebsterovom ranču, sedam milja severozapadno od grada u četvrtak su ukradena goveda. Već treća krađa u toku jednog meseca, i to na istom imanju.

Gospođa Ferguson je u to vreme bila u Kramerovoj trgovini. Šerifova deca Pek i En su se nalazila na obližnjoj farmi kod svoje tetke. Kada su šarke na vratima zaškripale, Ferguson okrete glavu da vidi pridošlicu.

U prvom trenutku nije mogao da mu razazna lice, jer je bio zaslepljen svetlošću sa ulice. Hilmen je zastao na otvorenim vratima, a šerif nabrao obrve.

— Udite mister, napolju baš nije toplo.

Razbojnik se međutim nije pomerio sa mesta. Čuvar zakona ostavi svoje papire i pođe odlučnim korakom prema vratima. Tek kada je prišao bliže, mogao je da mu razazna lice. Zastao je u pola koraka.

Gde li je mogao već da vidi to unakaženo lice?

Hilmen je za to vreme hladno odmeravao šerifa.

— Dobro jutro šerife, rekao je konačno i zalupio vrata za sobom. Moje ime je Goldvoter, Donald Goldvoter.

Šerif se vrati za svoj sto i upita:

— Šta želite mister Goldvoter?

— Hteo bih da nešto uložim u banku.

— U banku? U tom slučaju moram da vam otvorim konto, sačekajte idem po papire. Hteo je da pođe, ali ga glas zločinca prikova u mestu.

— Gde je ta banka?

Šerif odgovori ne okrećući se.

— Sve stvari koje se odnose na banku imam ovde.

— U redu, idem i ja sa vama, rekao je kreolac.

Šerif se sada lagano okrete i pogleda malo bolje stranca.

— Rekao sam da ću doneti papire papire ovamo, mister Goldvoter.

— A ja sam rekao da idem sa vama.

U strančevoj levoj ruci bljesnu revolver.

Edvard Ferguson nije bio naročito iznenađen.

— Tako nešto sam i predpostavljao, mister.

— Goldvoter, dodade razbojnik.

— I šta hoćete mister Goldvoter?

— Izlišno pitanje. Hoću novac, naravno. Otežući priču nećete me zbuniti šerife, dakle, hoću novac.

— Novac?

Razbojnik potvrdno klimnu glavom i otkoči revolver.

— Čujte šerife, ja nemam nameru da sa vama ovde nepotrebno produžavam priču. Moram dalje, razumete li. Dakle, novac na sunce! Glas mu je bio oštar kao sečivo.

Međutim, čuvar zakona i banke u Redmentaunu nije bio čovek koga je lako uplašiti, iako je po razbojnikovom licu video da nipošto nema posla sa naivnim deranom. Naprotiv! Nepoznati je bio veoma opasan. Samo da ne načinim neku grešku, upozoravao je šerif samog sebe. Treba da sačuvam nerve.

— Veoma mi je žao mister Goldvoter. Moram vas razočarati, u banci Redmentauna nema ni jednog dolara. Ukoliko želite da saznate zbog čega, rado ću vam objasniti. Siromašni ljudi su svoje skromne uštede povukli zbog božićnih praznika.

— To možete da ispričate deci, šerife. Nemojte se pretvarati, nego pare na sunce! U protivnom ćete slaviti božić u mrtvačkom sanduku.

— To je veoma krupna pretnja!

— Meni je svejedno kako ćete to nazvati. A sada napred nemam vremena.

Uperio je revolver, a šerif nastavio prema sporednoj odaji.

Kada je otvorio vrata, osetio je pritisak cevi revólvera na svojim leđima. U sledećem trenutku teška metalna cev se sručila na šerifovu glavu. Ferguson pade kao posećeno stablo i ostade da leži onesvešćen.

Razbojnik je odmah otkrio gde se nalazi novac. Onesvestio je Fergusona tek kada je video da se ovaj maše za svežanj ključeva. U velikoj žurbi pokušavao je da otvori primitivnu kasu jednim od četiri ključa. Najzad je našao pravi. Vrata su se otvorila i pred njim se ukaže svežnjevi novčanica. Nije bilo mnogo novaca — prevario se u računu. Naime, verovao je da će uoči božića u banci biti više para. U svakom slučaju, dokopaće se sedamstotine dolara.

Šerif Ferguson je samo delimično obmanuo razbojnika. Bila je istina da su građani prethodnih dana, a i vlasnik velike trgovine Džoni Kramer, povukli iz banke najveći deo svoje ušteđevine. Građani, da bi kupili robu za Božić i zimske dane, a Kramer da bi se snabdeo robom za prodaju.

Hilmen je potrpao novac u džepove, vezao nesrećnog šerifa i strpao mu krp u usta. Onda je napustio malu prostoriju, zatvorio vrata na njoj i obreo se u kancelariji.

U tom trenutku u kancelariju je stupila starija žena.

— Izgleda da šerif nije ovde?, upitala je.

— Ne, mislim da su ga pozvali na neki ranč.

Starica nešto promrsi u bradu i

izađe. Hilmen je čuo njene korake u dvorištu. Obazrivo je pogledao po kancelariji. Pošto nije ništa otkrio što bi mu se činilo vrednim, napustio je i stupio na trem. Tu se sudario sa jednim momkom.

Feri Timermen je krenuo kod šerifa da mu prenese neku poruku svog oca. Učitelj se nije bavio samo školom, nego je bio ujedno i mesni poštar. To ni u kom slučaju nije bio težak posao, jer je sedam porodica u Redmentaunu primalo veoma malo pisama, a još manje slalo.

Šerifa je interesovalo koliko dugo putuje pismo do Bostona. Pošto Timermena nije video, zamolio je njegovog sina da mu donese odgovor.

Dakle, Feri je naleteo na razbojnika na samim vratima.

U tom trenutku je kao po nekoj nemoj komandi, još dve osobe napustilo svoje kuće.

Suzan Vejt je izašla na ulicu da izruči u potok kofu vode. Istovremeno je i Rik Kramer napustio radnje svog oca da bi natovario na kola džak brašna.

Gore na kraju ulice odjeknu pucaj. Razbojnik je pucao na mladića i pogodio ga u desno rame. Feri Timermen se zanese unazad.

Hilmen, koji je od sudara sa mladićem udario leđima u vrata, gnevno poteže još jednom revolver da bi dokrajčio mladića.

Rik Kramer, koji tek što je natovario džak na kola, razrogačenih očiju posmatrao je užasnu scenu. Nije mogao da shvati šta se to zbiva. Video je samo kako stranac puca na Ferija. Kao što se zna, Rik nije bio

naklonjen Feriju. Međutim, činjenica da je neki stranac pucao na mladića, naterala je Rika da istog trenutka zaboravi svaki gnev i neraspoloženje. Spustio je ruku prema revolveru i odmah pucao kroz futrolu. Metak je prozviđao i pogodio razbojnika u mišicu, upravo u trenutku kada je hteo po drugi put povuče obarač i ubije Ferija.

Razbojnik se gnevno baci unazad i pogledao u pravcu mladića kraj kola.

Rastojanje nije bilo veliko. Pre nego što je Rik Kramer mogao ponovo da puca, učinio je to razbojnik.

Jednom, dva put, tri put. Meci su pogodili mladića, bacili ga na kola i srušili na zemlju.

Razbojnik se vinuo na konja i u divljem galopu napustio grad u pravcu jugoistoka.

Samo jedna osoba u Redmentaunu posmatrala je ovu gramatičnu scenu: mlada Suzan Vejt. Ukočena od straha stajala je kao ukopana na mestu i posmatrala Rika koji je klonuo kraj kola.

Preko, ispred šerifske kancelarije Feri Timermen se grčevito uhvatio za stub i gledao staklasta pogleda u pravcu kola gde je njegov protivnik stavio svoj život na kocku da bi ga spasao.

Tek nekoliko trenutaka kasnije istrčali su ljudi iz kuća, Suzan je još uvek stajala kao ukopana.

Mister Timermen je izašao iz škole i trčao kraj kola ispred Kramerove radnje. Naglo je zastao i s nevericom u čudu posmatrao mladića kako krvari. Okrenuo je Rikovo telo i tek

onda video svog sina gore na tremu šerifove kancelarije. Pošto je poverovao da su ova dva momka pucala jedan na drugog nastavio je prema šerifovoj kancelariji, povukao je sina dole i prilepio mu žestok šamar.

Tek tada je primetio da i Feri krvari.

— Oče! jeknu mladić.

— Ti ludače! vikao je učitelj. Pucali ste jedan na drugoga. Rekao sam ti da držiš prste što dalje od revolvra. Eno, ubio si ga, pogledaj ga leži kod kola.

— Oče, još jednom jeknu mladić.

— Umukni, procedi učitelj kroz zube, inače ću ti razbiti glavu.

— Oče, ja sam ranjen.

— Ranjen, ah da. Starac mu skide kaput, dođavola metak je ušao u pluća.

— Zar u pluća, oče, užasnu se Feri.

Učitelj se obazre oko sebe i vide kako i iz ostalih kuća izlaze ljudi. Još jednom je bacio pogled na nepomično telo Rika Kramera.

Trgovac i njegova kći stajali su na ivici trema i užasnuto gledali Rika.

Liz se prva pribrala strčala niz stepenice i prišla bratu. Jadikujući glasno i plačući bacila se na njega.

— Rik, za ime neba, Rik!

Otac je pošao za njom i podigao je. Lice nesrećne Liz bilo je svo umrljano krvlju.

U to se na vratima pojavila i Rikova majka. Niko nije obraćao pažnju na Suzanu koja je stajala kraj potoka i držala kofu. Pošla je dva koraka napred i osetila kako joj noge otkazuju poslušnost. Klonula je

na stranu i ostala da leži onesvešćena.

Njen otac koji je takođe bio na ulici, slučajno pogleda prema njoj i kriknu.

— Suzan! I ona je ranjena. Možda je čak i ubio, za ime neba! Potrčao je preko ulice i prigrabio svoju kći u naručje.

— Mister Hastings, gde je mister Hastings? vikao je iz sveg glasa.

Okamenjena lica stajao je stari Timermen kraj svog sina i posmatrao čoveka sa kojim je pre devetnaest godina stigao u ovaj grad: Džozefa Kramera. Nije trebalo ništa govoriti, Timermen je osećao šta Kramer misli. Pune dve decenije bili su najbolji prijatelji; jedan uz drugog i u dobru i u zlu.

A sada ovo! Oba oca su znala da su njihovi sinovi bacili oko na lepu Suzan Vejt, ali su objasnili mladima da je još rano da misle na ženidbu. Suzan je tek u oktobru napunila šesnaest godina, dok su mladići bili samo godinu-dve stariji od nje.

Potegli su oružje jedan na drugog.

Kako se tako nešto moglo dogoditi? Dva oca stajala su nema od očajanja.

Ubrzo se pokazalo da Kramer ima plemenito srce. Pošao je nekoliko koraka napred prema Timermenu i zastao pred njim. Glas mu je drhtao dok je govorio:

— Smiri se, Džo, smiri se.

Učitelj odmahnu glavom.

— Ne Džo, ne mogu da se smirim, ne sada.

Trgovac steže prijatelju ruku.

— Moraš da se smiriš, Džo, obojica moramo da čutimo.

Rikova majka je još uvek stajala na ivici trema. Ljudi koji su se okupili oko njenog sina, zatvorili su joj vidik. Međutim, majčino srce nije moglo da pogreši. Sišla je sa trema, snažno odgurnula ljude i bacila se uz krik na telo svog sina.

Kramer povuče svoju ženu nazad. Kada je po drugi put pokušala da se baci na svog sina, Timermen je pomogao prijatelju da je odvuku od kola.

Gospođa Hastings unese unesrećenog u kuću. Liz joj je pri tom pomagala.

Stari Vejt je još uvek dozivao Hastingsa.

Činio je to iako je znao da je stari teško bolestan i da u svojoj bolesničkoj postelji čeka smrt. To je bilo ono najgore: u Redmentaunu nije bilo lekara. Jedini koji se pomalo razumevao u taj posao bio je stari Hastings, no i on se borio sa smrću.

Teško ošamućen Feri Timerman je sedeo na zemlji. Nije shvatao šta se oko njega zbiva. Iznenada se otac stvorio pred njim. Feri podiže pogled i vide očajno lice svog oca.

— Šta se dogodilo, oče?, promućao je uplašeno.

— Gotovo je Feri, gotovo, propalo. Ti si sam sebi uništio život, svoj i naš.

— Ali ne oče, ne! kriknu mladić.

Sad su i ostali posmatrači došli do zaključka da se radi o obračunu ljubomornih momaka. Pucali su jedan na drugog zbog lepe Suzan Vejt. Preteći su prilazili ranjenom mladiću.

— Šta je on to učinio? procedi stari pekar kroz zube, ne misleći u ovom trenutku da je u njegovoj pekari izgorelo mnogo hleba i kolača. Šta je učinio?

S druge strane ulice oglasio se gradonačelnik vukući za ruku svoju kćer.

— Evo i ona je ranjena.

Samo je Kramer uspeo da ostane pribran. Iako je on imao najviše razloga da bude očajan i ogorčen istovremeno, podigao je obe ruke u vis i povikao glasno:

— Treba da ostanemo mirni, ljudi! Nema nekakve svrhe da divljamo. Dovoljno je zlo ono što se već dogodilo. Moramo da spasemo ono što se spasti može.

Glas mu je drhtao, što prisutnima nije promaklo.

— On je ubica, ubica! doviknu neko.

U tom trenutku je Suzan otvorila oči, bilo joj je potrebno nekoliko trenutaka dok je shvatila šta se oko nje zbiva. Čula je poslednje reči koje su bez sumnje bile upućene Feriju.

— Ne, rekla je slabim glasom, on to nije učinio. Stajao je na tremu kada je čovek izašao iz šerifske kancelarije.

— Čovek? Svi su se okrenuli prema devojci, koji čovek?

Liz Kramer koja se ponovo pojavila na ulici, upita svoju drugaricu:

— Suzan šta si to videla?

— Stajala sam preko na potoku i prosipala vodu, kada sam videla kako čovek izlazi iz kancelarije. Sudario se sa Ferijem i odmah pucao.

Feri se zaneo unazad. U istom trenutku pucao je Rik.

Ljudi su se s nevericom pogledali. Šta se ovde doista odigralo? Tek tada je na ulicu izašao i vlasnik saluna, nije se usudio da ranije pride ostalima.

— On je bio ovde kod mene u lokalu, gradonačelniče.

— Ko to?

— Čovek, stranac. Rekao je da se zove Goldvoter.

— Goldvoter?

— Da, ja sam prvo mislio da je Džim Sačma, jer ima tako unakaženo lice.

Trgovca su tek sada izdali nervi. Pritrčao je krčmaru i uhvatio ga za kaput.

— Čoveče, govori već jednom. Šta se ovde odigralo? Sin mog prijatelja Timermena je osumnjičen da je ubio mog dečaka.

— Ne znam. Krčmar ustuknu uplašeno dva koraka. Stranac je došao ovamo, popio dva tri viskija, a onda otišao. Ja sam ga oslovio imenom Hilman, ali ga je to uvredilo. Tvrdio je da nije Hilman nego Goldvoter.

Nesrećni Kramer obrisao čelo.

— Samo trenutak ljudi, gde je šerif?

— Šerif, povikaše mnogi. Svi su se uputili prema kancelariji, ali je samo Kramer ušao unutra. Nekoliko minuta kasnije vratio se zajedno sa šerifom. Čuvar zakona je desnom rukom pritiskao potiljak i ošamućeno posmatrao ljude.

Tek sada je situacija bila jasna: Feri Timerman i Rik Kramer su

bili žrtve razbojnika. Pljačkaš banke ih je obojicu ustrelio.

Ulicom odjeknu iznenada Lizin prodorni krik.

— Oče, oče!

Kramer se naglo okrete.

— Oče, on nije mrtav. Dođi!

Pedeset četvorogodišnji Roder Kramer nije imao snage da se makne sa mesta.

U to iz kuće izađe njegova žena, koja mu je obećala da više neće izlaziti na ulicu. Glasno vičući kleknula je kraj sina.

— On je živ, nije mrtav, Rik!

Ljudi su bespomoćno gledali jedan drugog. Niko nije znao šta treba činiti. Tek sada im je bilo jasno u kakvom se položaju nalaze, jer lekara nema.

Žena starog Hastingsa stajala je kraj desnog točka kola i sva očajna gledala oko sebe. Najzad je smogla toliko snage da priđe grupi.

— Hajde treba da mu otvorimo košulju. Moramo utvrditi gde je ranjen.

Stara žena je vrlo brzo otkrila da je jedan metak pogodio Rika gore u levu stranu grudi, drugi desno kraj vrata, a treći u bedro.

Oči nesrećne starice napuniše se suzama.

— On je izgubljen.

Kramer je dobro čuo njene reči, a i ostali građani. Zavladao je grobna tišina. Šerif se uhvati za glavu i viknu:

— Nešto moramo preduzeti. On ima tri metka u telu, a Feri Timerman je ozbiljno ranjen u desno rame.

U tom trenutku svi su mislili na starog Hastingsa koji bolestan leži u sobici u potkrovlju.

Šerif Ferguson potrča prema bolesnikovoj kući. Zaustavio se tek pred vratima sobice i kucao.

— Da, čuo se slab odgovor.

Čuvar zakona je oprezno otvorio vrata. Levo u uglu ležao je starac upala lica.

— Helo, mister Hastings.

— Helo Ferguson, uzvratio je je-dva čujno.

— Dogodilo se nešto užasno, mister Hastings, rekao je šerif.

— Da, da, znam.

— Zna? iznenadi se šerif.

— Čuo sam pucnje, uzvрати bolesnik.

— Dvoje je ranjeno. Učiteljev sin i Rik Kramer.

Stari Hastings je nepomično ležao na svojoj postelji. Šerif mu je prišao bliže i počeo od očajanja da vrti šešir u rukama.

— Kako se to dogodilo? upitao je bolesnik tiho.

— Ne znamo tačno. Kolins tvrdi da je u pitanju Sačma Džim. On je međutim tvrdio da se zove Goldvo-ter. Rik ima tri metka u telu, a Feri je pogođen u rame.

Bolesnik duboko uzdahnu.

— Tako izgleda grad u kome nema lekara. Takav grad je osuđen na smrt.

— Šta da činimo mister Hastings?

— Ne znam, doista ne znam.

— Moramo nešto da preduzmemo. Rik će umreti, ako odmah nešto ne učinimo.

— Ja mu ne mogu pomoći Ferguson, ni samom sebi više ne mogu da pomognem.

— Kako bi bilo da mladića donesemo ovamo u vašu sobu?

— Znaite i sami da ne mogu da se krećem.

— Mister Hastings, ja vas molim. Čuvar zakona iznenada kleče kraj starčeve postelje i uhvati ga za mršavu ruku. Mister Hastings ja vas preklinjem. Rik ima tek sedamnaest godina, hteo je da spase Ferija. Zapravo, on mu je i spasao život i sada zbog toga mora da žrtvuje svoj sopstveni život, jer ovde nema nikoga da mu pomogne.

Bolesni starac se ječeći podupre na laktove. Sve mu se vrtelo pred očima. Grčevito je stegao zube i promrsio:

— U redu, šerife, dolazim.

Ferguson skoči na noge i obuče starca kao da je malo dete. Kada je video kako se Hastings zanosi, drlo mu se steglo. Zar taj čovek, pogrbljen, uzanih ramena i drhtavih nogu, predstavlja jedinu nadu Redmentauna. To saznanje bilo je ubistveno.

Građani su uneli Rika Kramera i Ferija Timermana u kuću trgovca Kramera. Oba mladića ležala su jedan kraj drugoga u spavaćoj sobi roditelja. Feri je bleđa lica ležao na postelji i posmatrao svog vršnjaka. Rikove oči su bile zatvorene, nije bio pri svesti. U kući su se nalazili samo roditelji unesrećenih mladića. Ostali su čekali napolju.

Kada je šerif izašao na ulicu vodeći starca, gospođi Hastings se uči-

nilo da gubi razum, zapravo da je šerif izgubio razum. Zar je moguće da su njenog, na smrt bolesnog čoveka podigli iz postelje.

— Al, vikala je očajna, Al, nemoj. Ubićeš samog sebe. Šerife kako ste samo mogli?

Tvrda odlučna lica, čuvar zakona je vodio starca u Kramerovu kuću.

— Rane su prestale da krvare, saopštila je Liz plačnim glasom.

Kramer doturi Hastingsu stolicu. Kada je pregledao rane, starac očajno odmahnu glavom.

— Ja ne mogu, to ćete morati sami, morate da izvučete metke, i to brzo.

Nesrećnom ocu je podrhtavala brada.

— Ali Al, mi to ne možemo. Mi to nikad u životu nismo činili. Starac je gledao bledog trgovca pravo u oči.

— Moraćete Džon, nemate drugog izbora.

— Ja ću vam pomagati.

— Ja ću ga ubiti Al, ja se u to ne razumem.

— Rekao sam da ću vam pomagati.

Sada se pokazalo da je gospođa Hastings izuzetno požrtvovana supruge, uvek je bila uz svog muža, pa i ovog puta. Zadihano je ušla u sobu i doneli torbu sa instrumentima.

Bolesni starac je posmatrao noževe koje je veoma često koristio u životu.

— Ja to ne mogu činiti ženo! Kramer će, ja ću mu pomagati.

— Meni je veoma žao što ja ne mogu.

Trgovac je grčevito stezao pesnice, činilo mu se da su mu kolena od pamuka.

On sam treba ovim ostrim nožem da traži metke po telu svog sina. Odjednom je uzviknuo:

— Ja to ne mogu Hastings, shvatite me molim vas. Ja ću ga ubiti, svog rođenog sina.

Kramerova žena priđe mužu i uhvati ga za ruku.

Sada se Hastings obratio šerifu. Ovaj uzmače do zida sobe.

— Zar ja? Ne! Ja to ne mogu. Pogledajte me Al. Znaete veoma dobro da ja to ne mogu. Mogu da obaram stabla, lomim kamenje i pucaim, ali to ne.

Starčeve ruke su drhtale.

— Slabići jedni. Sve će propasti zato što se bojite sami sebe.

— Nije tako Al, veruj. Shvati nas. Ne možemo. O tome nemamo pojma. To je isto kao da od nas tražiš da pomažemo pri porođaju ili tako nešto.

— Ne pričajte gluposti, prekide ga starac grubo. Ženo donesi mi toplu vodu i instrumente.

Liz je donela činiiju sa vreloom vodom i stavila je na stoličicu ispred starca. Šerif je jednom rukom držao starca za grudi a drugom za leđa.

Hastings je oprao nož vreloom vodom i obrisao ga čistim peškirom. Čelo mu je bilo orošeno znojem. Kada se nagnuo nad ranjenika zanesvestilo mu se tako, da mu je nož ispao iz ruke.

U sobi je zavladała mukla tišina. Liz je počela da jeca. Kramer je izvede napolje.

— Ostani u kuhinji Liz, i onako ne možeš ništa pomoći.

U hodniku su se začuli koraci, nako je kucao.

Kramerova žena otvori vrata. Bio je to vlasnik saluna.

— Video sam da je Hastings došao ovamo. Pomislio sam da bi mu možda jedan dobar gutljaj pomogao da se čvršće drži na nogama. Pri tom je otvorio flašu brendija, a Kramer nasuo pola čaše. Stari Hastings nije mogao da drži čašu u ruci, tako da ga je šerif formalno pojió.

— Ne ide, ne mogu, ja ću ga ubiti takođe.

Bili su to najcrnji trenutci Redmentauna, malog gradića na meksičkoj granici.

*

Napustili su Tombston u praskozorje. Bilo je to dva dana uoči Božića.

Sivo pramenje magle dizalo se nad ulicom Alen u trenutku kada se Vajat Erp vinuo na leđa svog vranca, praćen Dokom Holidejem. Jedva oporavljen od teške rane, nekadašnji zubni lekar iz Bostona, sedeo je ipak prav kao sveća u sedlu. Maršal ga ispod oka ispitivački posmatrao.

— Mislim da bi bilo bolje da ste ostali ovde, Dok.

Kockar odmahnu glavom.

— Ne, sigurno ne bi Vajat.

— Ali vi se još uvek niste oporavili, Dok. Nipošto ne biste mogli da prevalite ovoliki put.

— Nije tako loše kao što pretpostavljate. Sve u svemu izgledalo je mnogo gore nego što je. Metak nije ušao duboko. Sutra, ili najkasnije prekosutra, biće sve u redu.

Konji su im bili u štali šerifske kancelarije kod Lika Šorta. Pozdravili su se sa prijateljem. Jahali su prema pansionu Neli Kešmen u kome su stanovali.

Ispred vrata stajala je lepa vlasnica. Vajat side sa konja i pruži joj ruku u znak pozdrava.

Lepa žena koja je tajno bila zaljubljena u Vajat Erpa nije mogla da prevale ni reč od uzbuđenja. Svaki put kad je odlazio pomišljala je isto: Hoće li se opet vratiti?

Kada se Vajat odvojio od vlasnice pansiona, kockar dodirnu obod šešira.

— Ostanite zbogom, gospođice Kešmen.

Holidej je odjahao, ponovo je poterao svog konja u ulicu Alen.

Maršal koji je odmah krenuo za njim, veoma se začudio što se njegov prijatelj ponovo vratio u tom pravcu.

Dok Holidej je ostao u dubokoj senci trema, dok su prolazili pored Grand hotela. Bilo je još potpuno mračno. Uprkos tome video je na jednom od prozora na gornjem spratu bledo lice jedne žene. Bila je to Džudi Holidej, njegova sestra, koja je došla iz daleke Džordžije da bi ga odvela kući. Nije joj saopštio da će krenuti sa maršalom na put, ali je ona to naslutila.

Džudi je bdela celu noć. Nije mogla da zaspi. Kada su se na suprotnoj strani ulice otvorila vrata še-

rifske kancelarije, pritrčala je prozoru i ugledala Vajata, a odmah zatim i svog brata, kako izlaze na polje.

Naravno, nije mogla da zna da će se još jednom vratiti u ulicu Alen. Obuzeo je oštar bol, videći svog brata kako jaši za maršalom. Na to kockar podiže ruku u znak pozdrava, Džudi brzo otvori prozor i takođe podiže ruku.

— Srećno.

Tek tada kockar potera brže svog konja.

Uskoro je Džudi samo čula daleki odjek konjskih kopita.

Vajat Erp je namerno skrenuo oštro prema jugo zapadu kako bi prošao kraj Klantonovog ranča. Želeo je naime da sazna da li se Ajk Klanton nalazi na svom imanju.

Dok su dva jahača u oštrom galopu grabila dvorištem, gore na tremu kuće pojavila se sedokosa majka nekadašnjeg vođe bande.

— Dobro jutro, gospođo Klanton.

— Dobro jutro, maršale — uzvratila je starica mrzovoljno.

— Da li je Ajk kod kuće?

Na to se iz pravca štale zaori krupan muški glas:

— Da, ovde sam.

Vajat okrete konja i potera ga prema rančeru. Sjahao je sa konja.

— Helo, Ajk.

— Helo Vajat.

Dva zakletih neprijatelja gledala su se ćutke pravo u oči. Ajk je premeštao opušak virđinija cigare sa kraja na kraj usana, namignuo na levo oko, pa onda upitao:

— Niste valjda došli u posetu maršale zbog toga da ponovo razgovaramo o mom dragom nećaku Džeriju?

— Ne.

Ajk Klanton međutim, nije pitao šta je ovog puta cilj maršalove posete. Prešao je na drugi razgovor.

— Vidim da je Dok Holidej ponovo u sedlu.

— Da.

— Prokletstvo, kakva otporna priroda!

Vajatove oči počivale su na tamnom rančarovom licu. U tom trenutku je pomislio da Ajk Klanton i nema tako rđavo lice. Naprotiv, bilo je veoma muževno, tvrdo i oštro, jedino što mu se u uglovima očiju ogledala lukavost.

Maršalu je jedno određeno pitanje bilo na vrh jezika, ali ga nije izrekao.

Nije hteo ništa da kaže ovom čoveku o svojoj tajnoj sumnji, jer ukoliko je ovaj Ajk Klanton vođa sivolikih, dobro će se čuvati da se ne oda ni jednom jedinom rečju.

Vajat dodirnu obod svog šešira i ponovo se vinu u sedlo.

Ajk Klanton koji je od pre izvesnog vremena navikao na ovakve čudne maršalove posete, prsnu u smeh.

— Znao sam dna ste vi neobičan čovek Vajat. Kada me sledeći put budete posetili, moraćete poneti flašu viskija. Na žalost, nemam ničega u kući čime bi vas ponudio. Kao ni vi, ni ja ne pijem baš mnogo. Dok je Fin bio na imanju, bilo je sasvim drugačije.

— Misliću na to — uzvratil maršal, povuče uzde i napusti Klantonov ranč, grabeći u pravcu polja kaktusa.

— Vi baš ne odustajete — primećti kockar.

Vajat se zagledao preko savane okupane crvenkastom svetlošću tek izlazećeg decembarskog sunca.

— Ne mogu da odustanem Dok. Do sada sam sreo stotine ljudi i mogu vam reći da ni jedan od njih ne dolazi do te mere u pitanje, koliko baš on.

Maršal je do tada uspeo da izbuši nekoliko velikih rupa u opasnoj mreži bande ljudi s vešalima, stavivši iza brave nekolicinu vođa manjih grupa. Međutim, ni do danas nije uspelo da se približi tajanstvenom vođi cele bande. Pri tom je naravno, znao da će banda postojati, širiti se i bivati sve opasnijom, sve dok se njen glavni vođa nalazi na slobodi.

S vremena na vreme, u postupcima ove zločinačke družine otkrivao je poteze i lukavstva koji su neodoljivo potsećali na čoveka na pametne glave i sposobnog organizatora kakav je bio Ajk Klanton.

Događaji koji su se odigrali poslednjih šest meseci, kao uostalom i sve ono što se odigralo posle obračuna u OK koralu, s druge strane pretezali su na tasu olakšavajući okolnosti u ocenjivanju Ajka Klantona. Tako je bivalo stalno. Sumnju su smenjivali sitni dokazi a postupci koji bi odveli maršala na nekakav drugi trag, čak ukazivali da bi svako pre mogao da bude vođa bande, nego Ajk Klanton. Jasno, to je veoma otežavalo čuvenom čuvaru zakona da donese krajnji zaključak, da sakupi dovoljno podataka i dokaza iz kojih bi se videlo i naravno dokazalo da li je Ajk Klanton ozloglašeni vođa još ozloglašenije zločinačke družine.

Ako bi se sve što se u ovo vreme odigravalo u ovo divlje vreme, i u ovoj surovoj zemlji, jednog dana zaboravilo, sigurno je da bi se za sva vremena zapamtilo ime maršala Vajat Erpa i njegovog vernog prija-

telja Doka Holideja, dvojice neumornih boraca za zakon, mir i red.

Jedini međutim, s druge strane zakona koga ne bi moglo da uništi vreme, bio bi sigurno Ajk Klanton.

U dolini Sad Pedro zasijala je jedna nova zvezda i to opet na drugoj strani zakona, zvezda koja je neodoljivo potsećala na nekadašnjeg Ajka Klantona: Kirk Mek Loveri.

Vajatu Erpe je bilo jasno da mora stalno da motri na njega. Taj opasni razbojnik je odavno već bio na slobodi. U ono vreme kada ga je maršal stavio iza katanca, na žalost nije bilo dovoljno dokaza da ga duže drži u zatvoru.

Vajat Erpu bi svakako bilo draže da Ajk Klanton leži ispod neke humke obrasle travom, a da se Kirk Mek Loveri nalazi u nekoj robijašnici. U tom slučaju bi dve najopasnije sile u Tombstonu bile uništene, a on bi se sa Holidejem mirno dao u traganje za vođom ljudi s vešalima. Ova dvojica su veoma ometala maršala, jer ih je s vremena na vreme obilazio i držao na oku.

Postojala je pretpostavka da se i Kirk Mek Loveri poslužio prevarom tvrdeći da je u vezi sa sivolikima samo da bi maršala doveo u zabludu. Kirk je veoma mrzeo Vajata, jer su njegova braća poginula prilikom obračuna sa Erpovima.

Ove misli koje su već nedeljama mučile maršala, Dok Holidej je sazeo u jednu jedinu rečenicu. Iznenada je rekao:

— Najgore od svega je to, što su oni ovde, a što o njima ne znamo ništa. Mislim, o Ajku i Kirku.

Vajat naglo okrete glavu.

— Kirk? Kako vam je on pao na pamet. Upravo sam na njega mislio.

— Pa to baš i nije teško setiti

se Kirka. Ja ga stavljam odmah iza Ajka Klantona.

•
• •

Jahali su ka jugu u pravcu plavih planina. Nekih šest ili sedam milja ispred doline Silvalona odlučili su da oštro skrenu prema jugu i da preko planinskog prolaza preseku put za Meksiko.

Ukoliko bi ovde na ovoj usamljenoj deonici prešli granicu, možda bi im uspelo da neprimećeno stignu u inostranstvo. Veoma im je stalo do toga, da neprimećeni dođu u Martini. Zbog toga su odlučili da jaše samo noću, sve dok se ne dokopaju meksičkog tla.

Maršal je čvrsto rešio da ovog puta po svaku cenu uhvati vođu bande.

Ali zar i do sada nije uvek donosio iste odluke? Zar se do sada uvek nisu pojavljivale iznenadne nepremostive prepreke za to. U poslednjem trenutku mu je uvek neko sručio veliki kamen na put.

Noć su proveli u planinama i već u praskozorje krenuli.

— Veoma je hladno ovde gore — primeti kockar i ogrnu crni mantil.

— Noćas je čak padao снег.

— Da — uzvрати Vajat — malo, primetio sam.

Kad je dan počeo da sviće, poterali su konje prema ravnici, koja se pred njima prostirala bez kraja i konca, krivudajući sa zapada na istok duž meksičke granice.

Negde oko pola devet maršal pokazao grupu brežuljaka.

— Vidite li tamo dole dim?

— Da, šta je to, ranč?

— Ne, pre bih rekao da je grad.

— To grad?

U jutarnjoj izmaglici bilo je veoma teško razaznati kuće. Poterali

su konje gotovo hodom prema gradu. Na samom ulazu ispred prve kuće, pričvršćena na drvo stajala je naherena tabla sa imenom „Redmentaun“.

— Čudno ime Redmentaun — zaključio maršal.

— Čuo sam za taj gradić. Lik Šort mi je pričao da je jednom bio ovde. To je tako zvani polu-grad.

Jahali su pored kuća. Prošli su pored kuće gradonačelnika, pored škole i sada praznog doma starog bolesnog Hastingsa da bi na vratima saluna Džemsa Kolinsa pročitali tablu „originalni viski“.

Kockar se potsmešljivo nasmeja i zaustavi konja.

— Moram da probam taj originalni viski, mister Erp.

— Tako je — složi se maršal. — Možda ću uspeti da dobijem u lokalu nekoliko cigara, zaboravio sam da se snabdem u Tombstonu.

Obojica se sjahala sa konja i prebacila uzde preko prečke.

Vajat Erp otvori vrata i baci pogled po praznom lokalu.

Holidej priđe šanku i počeo da udara drškom revolvera o lim.

— Hej, zar ovde nema nikoga?

Niko se nije odazvao. Nekadašnji zubni lekar iz Bostona obiđe šank i pogleda u hodnik, a zatim proviri u kuhinju.

Ništa!

Prošao je kroz hodnik i provirio u dvorište.

— Halo — pozvao je ali se niko nije odazvao. Kada se vratio u sa-

lun zatekao je maršala za šankom.

— Ništa?

— Ne, ni žive duše. Moram vam priznati, da je ovo mesto ostavilo prilično čudan utisak na mene.

Isti utisak imao je i maršal prolazeći pored nekoliko praznih kuća.

Najzad su napustili lokal i uputili se prema konjima.

— Eno jedne prodavnice — uzviknu Vajat — možda ću tamo dobiti cigare.

Ušao je u Kramerovu radnju i tamo nikog nije zatekao.

— Helo — pozvao je glasno, tako da je njegov glas odjekivao kućom.

Na to su se vrata hodnika otvorila i Liz proviri u radnju. Posmatrala je stranca uplakanog lica, ne izustivši ni reč.

— Hej, šta se dogodilo gospođice? Želeo sam nekoliko cigara.

— Ko ste vi? — promucala je devojka.

— Čujte mala gospođice, ja želim samo da kupim nekoliko cigara i ništa više.

Devojka uzmače nazad i zatvori vrata za sobom. Odmah zatim pojavio se šerif iza koga su se gurali Kramer, Timermer i Kolins. Čuvar zakona je držao revolver u ruci.

Vajat ga iznenađeno pogleda.

— Hej, šta se ovde zbiva? — upitao je.

— Ko ste vi? — upitao je šerif oštro.

— Moje ime je Erp.
— Erp — šerif nabra obrve.
— Da, Erp, šta nalazite tako čudno u mom imenu?

Čuvar zakona nije odgovorio nego je brzo u koracima prišao prozoru i pogledao na ulicu. Iznenada je lupio drškom revolvera u okno.

— Dok Holidej, onaj čovek na polju je Dok Holidej!

— Tačno, u pravu ste, to je Dok Holidej — potvrdi maršal.

Šerif pritrča Vajatu.

— Vi ste Vajat Erp!

— Da.

— Maršale, ovde se pre jednog sata desilo nešto užasno. Zapravo, pre pola sata. Jedan razbojnik je napao banku, koja je smeštena kod mene u šerifskoj kancelariji i ustrelio dvojicu mladića. Leže u ovoj kući, a niko od nas u gradu nije u stanju da izvadi metke iz tela.

Vajat potrča prema vratima.

— Dok!

Kockar podiže pogled.

— Ima li tamo brendija?

— Brzo Dok, ponesite svoju torbu.

Dva minuta kasnije kockar stupi u sobu u kojoj su se nalazila dvojica ranjenika.

— Ovo je Dok Holidej — reče šerif prigušenim glasom.

Najčuveniji strelac divljeg zapada, baci pogled po sobi a onda priđe starom Hastingsu koji je sedeo kraj postelje Rika Kramera.

Bolesnik podiže pogled.

— Vi ste Dok Holidej — promucuo je.

Džordžijanac potvrdi.

— Ja imam ovde dva noža Dok, ali...

— Hvala, imam sve što mi je potrebno — uzvрати kockar i otvori torbu, zatim je prostro čist peškir preko noćnog ormarića i spustio na njega instrumente. Uzeo je pincetu, obavio je vatom, iz male flaše sipao nešto špiritusa preko, da bi na blagom plamenu očistio instrument. Na čistom peškiru su sada ležali jedan uz drugi uredno složeni čisti instrumenti: sonde, hirurške pince, klješta, i drugo.

Holidej je prvo očistio ranu na levoj strani mladićevih grudi. Nesхватljivom brzinom, uspeo je da izvuče izobličeni komad olova iz rane, koji je sa zveketom pao u mali tanjirič kraj instrumenata.

Sa ranom na desnoj strani vrata bilo je znatno teže. Vajat je to odmah primetio. Po napregnutom izrazu kockarevog lica, zaključio je da je rana na vratu daleko opasnija od one na grudima, iako se nalazila nedaleko od srca.

Kockar je radio veoma oprezno. Ljudi koji su se zatekli u sobi, gotovo da nisu disali. Posle nekoliko minuta izvukao je metak, a onda je iz rane šiknuo mlaz krvi.

— Vena, zar ne — upita stari.

— Ne, mister to je arterija.

— Po čemu se to poznaje — raspitivao se Hastings.

— Kada krv šiklja u mlazevima, onda je u pitanju arterija. Iz vene teče mirnije.

Rana na bedru nije zadala mnogo posla veštom Holideju. Isto tako, bez muke izvadio je metak iz rane Ferija Timermana.

Pola sata kasnije sve je bilo obavljeno.

Holidej je stajao dole kraj postelje Rika Kramera i posmatrao ranjenikovo lice. Levo od njega stajao je otac mladog Rika i posmatrao Džordžijanca.

— Dok, dajete li mu bilo kakvu šansu? — prošaputa nesrećni trgovac.

Kockar samo sleže ramenima.

— Ko bi to mogao reći. Ja sam izvadio metke, očistio rane i previo ih, više ne mogu da učinim.

Stari Hastings, koji je sve vreme netremice posmatrao šta Holidej radi, energično odmahnu glavom.

— Ne, doista se više nije moglo učiniti.

Sada se Holidej okreće prema starcu i ispitivački mu se zagleda u lice.

— Vi imate zapaljenje pluća.

Starac potvrdi.

— Tako je, odmah se vraćam u postelju.

— Sačekajte, daću vam nešto. — Holidej izvuče iz torbe flašicu iz koje je sipao nekoliko kapi u kašiku i pružio je starcu.

— Progutajte ovo brzo.

— Šta je to?

— Nemojte pitati, progutajte i stegnite zube.

Stari Hastings poslušno proguta lek, a onda iskrivi lice kao da je stavio otrov u usta.

— Ovo je nešto užasno.

— Ali pomaže — reče mu Holidej odlučno. aZtim očisti instrumente i vrati ih u torbu.

Kramer ga uhvati za ruku.

— Dok, ja zaista ne znam kako da vam zahvalim.

Kockar odmahnu rukom.

— Ako imate nekoliko kapi brendija, onda je sve u redu.

— Brendija — uzviknu Kolins sa vrata, odmah i istrčao je napolje, koliko su ga noge nosile.

Tada se Kramer setio da je krčmar već doneo jednu flašu brendija. Pohitao je da Holideju natoči piće. Kockar otpi pola čaše.

— Doviđenja — rekao je i izašao napolje. Za njim su potrčali Kramer i njegova žena.

— Dok, pa ne možete tek tako da odete, moramo...

— Ja sam rekao mister da je sve u najboljem redu.

— I — mucala je žena — šta će biti sa našim jedincem?

— Ja više ništa ne mogu da učinim, gospođo.

Kad je kockar stupio na ulicu, maršala nije bilo.

Holidej je bez razmišljanja krenuo prema šerifskoj kancelariji. Odmah je kroz prozor video svog

prijatelja kako stoji uz čuvara zakona.

Ferguson je upravo objašnjavao maršalu kako se napad odigrao.

— Prilično stari trik — zaključio maršal.

Šerif se zbunjeno uhvati za glavu:

— Da, sada je i meni jasno, ali u onom trenutku, doista nisam na to mislio.

— Koliko je napadač mogao imati godina?

— Mogao je imati trideset, pa čak i manje.

— A njegov konj, da li ste ga videli?

— Nisam.

Holidej koji je stajao na otvorenim vratima, ugleda devojkicu kako mu prilazi. Bila je to Suzan Vejt.

— Jeste li vi Vajat Erp — upitala je.

— Ne, gospođice, on je unutra.

Suzan je ipak ostala da stoji kraj kockara.

— Onda ste Dok Holidej, zar ne?

— Da, gospođice.

Pružila mu je svoju nežnu belu ruku i pocrvenela kao krv.

— Htela bih da vam zahvalim, doktor Holidej.

— Na čemu?

— Rik, mislim Rik Kramer, je moj poznanik... I ja sam, ovaj videi kako je pogođen.

Vajat koji je čuo ovaj razgovor priđe bliže kockaru.

— Vi ste dakle, posmatrali borbu?

— Da, bila sam preko na potoku.

— Možete li se onda setiti kakvog konja je razbojnik jahao?

— Mogu, jahao je sivca.

— Hvala vam, gospođice.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija napustila su trem i pošla prema svojim konjima. Videli su kako su se svi građani okupili na tremovima. Gradonačelnik siđe niz stepenice i skide šešir. Decembarski vetar mrsio mu je sedu kosu.

— Mister Erp, Dok Holidej, stigli ste u Redmentaun u najpresudnijem trenutku. Moramo da zahvalimo svevišnjem da ste došli. Nikad taj dan nećemo zaboraviti, a ni vas dvojicu. Veliko vam hvala Dok Holidej. Čak svejedno hoće li momak preživeti ili neće, zahvalnost ostaje.

— Nemojte time razbijati glavu — uzvрати kockar.

Vajat Erp povuče uzde i dva prijatelja napustiše grad.

Svi građani Redmentauna izašli su na sredinu ulice kako bi ih posmatrali dok ne zamaknu.

*
**

Polu milje iza grada Vajat zastavi konja.

— Zna li Dok gde se sada nalazimo?

— Kako cenim, u savani.

— To svakako — nasmeja se Vajat — ali smo i u Meksiku.

— Zar već?! — iznenadi se kockar.

— Da, granicu smo prešli odmah iza Redmentauna. Video sam to na svojoj maloj karti. Ona brda koja

vidite na severoistoku, to su Hemšir planine. Naš čovek je odjahao u pravcu jugoistoka.

Holidej je posmatrao duboke tragove kopita.

Čovek iz Misurija pokaza te tragove i objasni:

— Ja sam njegov trag dovde prilično dobro sledio, a sam sam na jednom izgubio.

— Kao da se uputio prema planinama?

— Izgleda tako, Dok.

— Hoćemo li ga slediti?

Vajat duboko udahnu vazduh i skrete pogled prema jugu.

— Naš cilj se nalazi na jugu, Dok.

— Znam, a šta onda ako je ono doista bio sačma Džim?

— Baš tako — promrsi maršal, potera ponovo konja prema udaljenim Hemšir planinama.

Pošto je odlično umeo da čita tragove, maršal je uspeo da sledi ubicu sve do kasno po podne.

Sunce je na zapadu dobilo crveno ljubičastu boju, a tle pred njima postalo kamenito. Tragovi su prema tome, bili sve nejasniji. U početku su još mogli da razaznaju belo sive obrise na kamenu, a onda je sve iščezlo.

Hemšir planine su se dizale pred njima kao tamne senke.

— Sada je teško doneti odluku — rekao je kockar.

Maršal je zaustavio konja i gledao u pravcu planina.

— Koliko su udaljene? — ispiti-vao je Holidej.

— Najviše šest ili sedam milja. Mislim, do podnožja planina.

— Gde li se samo taj momak mogao da uputi?

— Ne bih mogao da znam. Da je krenuo u Martini, išao bi dalje prema jugu. No, možda ovde postoji neko naselje ili ranč.

*
* *

Džim Hilmen je krenuo prema Hemšir planinama. U rano popodne ugledao je u daljini pred sobom zgrade nekog ranča. Zaustavio je konja i oprezno pogledao oko sebe. Tragovi kopita se na kamenju nisu mogli razaznati. No, ovde je nekoliko dolina vodilo prema podnožju Hemšira, pa nije mogao da odluči u kom pravcu da krene. Kolebao se neko vreme, a onda krenuo prema haciendi koju je otkrio na uzvišici. Video je nekoliko niskih belo okrečenih zgrada, ograđenih takođe belo okrečenim zidom.

Hilmen se uspravi u sedlu i nادلanicom obrisa lice. Brzo jahanje ga je prilično iscrplo. Ono što je za njim ostalo u dolini, odmah iza granice, gotovo je sasvim zaboravio. Šta ga se uostalom ticalo što se u onom malom naselju od svega sedam kuća jedan mladić bori sa životom. Bilo mu je svejedno što je zbog toga jedan bolesni starac napustio postelju i time sebe doveo u još gore stanje. Bilo mu je svejedno što je ceo taj mali grad ži-

veo sada u strahu i neizvesnosti, i što je u njemu svaka radost zbog nastupajućih božićnih praznika bila kao rukom izbrisana.

Otpadnik Džim Hilmen grabio je sada prema haciendi. Sedeo je u svom sedlu, na svoj neobičan zavaljeni način. Levu ruku koja mu je bila ranjena uvio je komadom košulje, a onda to pokrio kaputom. Metak ga je samo okrznuo, tako da se nadao da će sve brzo zarasti.

Kada je stigao do velike kapije, ukrašene kovanim gvožđem, zastavio je sivca i pogledao u prostrano dvorište.

Napred desno, kraj bunara ugledao je dva peona kako izvlače vodu iz bunara. Nešto dalje desno, ispred štala tri momka su timarila konje a levo na travnoj zaravni, su dve mlade devojke prostirale rublje.

Ovde je već bilo prilično toplo, iako je december.

— Hej! — uzviknu revolveraš.

Jedan od ljudi koji su izvlačili vodu, podiže pogled, zabaci šešir na potiljak, a onda priđe kapiji da je otvori.

Hilmen projaha pored peona bez pozdrava, i uputi se prema gornjoj zgradi haciende, okruženoj malim vrtom. Iz kuće upravo je izašao čovek četrdesetih godina i odmerio jahača. Bio je to čovek srednjeg rasta, snažne glave, crne kose i tamnih očiju, bio je odeven isto kao i peoni koji su poslovali u dvorištu.

Hilmen je i dalje držao levu ruku kraj revolvera i posmatrao čoveka.

— Ja sam samo nadzornik, vlasnik je bolestan.

— Tražim posao, mister.

— To je lepa reč — uzvрати nadzornik i podboči se. — Odakle dolazite?

— Sa one strane granice.

— To sam i pomislio.

Pošto stranac očigledno nije imao nameru da govori više o sebi, nadzornik odlučio da se dalje i ne raspituje.

— Vi ste kauboj?

Hilmen potvrdi.

— Nama su ljudi uvek potrebni. I to pre svega zimi, zbog toga što se najveći broj radnika povlači tada dalje na jug.

— Jeste li vi gazda?

U tom trenutku je u dvorište istrčao iz štale dvanaestogodišnji deran vrišteći. Odmah za njim gnevno je izleteo mladi bufalo. Hilmen je bez oklevanja poterao svog konja prema razbesneloj životinji. Na taj način je bufalu presekao put, a deran je uspeo da umakne na trem.

— Hoze — vikao je dečak — za dlaku me je ova zver stigla.

Nadzornik pomilova dečaka po kosi.

— Ja te ne razumem, Edi. Šta stalno tražiš kod bufala, ostavi ih

na miru. Ovaj ovde je mlad kao ti, ali znatno gluplji od tebe.

— Hteo sam samo da se igram sa njim.

— Ne možeš se sa njim igrati. Igraj se sa psom ili mačkom ili uzmi konja. Ostavi mlade bufale na miru.

— Ali oni izgledaju tako miroljubivi.

— Zar se ne sećaš koliko puta sam ti rekao da nipošto nisu miroljubivi kao što izgledaju, to jest miroljubivi su sve dotle dok ih ostavljaš na miru.

Dačik sada odmeri nepoznatog jahača.

— Ko je ovo?

— Novi kauboj.

Hilmen kliznu iz sedla i dobaci dečaku uzde.

— Hajde, vodi ga odavde.

Edi Rondesa, sin vlasnika haciende upitno pogleda nadzornika. Ovaj potvrdno klimnu glavom.

— Učini ono što ti je rekao, Ed, vodi sivca u štalu. Džoni će ti pomoći.

Hilmen sada priđe bliže nadzorniku, stavi ruke na bedra i baci pogled po dvorištu.

— Ovde je sve dosta drugačije nego preko.

— Zar nikad još niste bili u Meksiku?

— Ne, ovo mi je prvi put.

— Ovo je lepa zemlja, ali siromašna. No, zato su krivi sami ljudi. Ovde na granici se još nekako

može. Istina, kuće su nešto drugačije, imanje je prilično veliko i da gazda nije bolestan sve bi bilo dobro.

Hilmen značajno pogleda nadzornika.

— Ovde ništa ne deluje siromašno.

— Siromašno? — Sada nadzornik podozrivo posmatrao novog kaubojja. — To da li je ranč siromašan ili bogat nema značaja, važno je da se živi. Uostalom, nemojte time razbijati glavu mister...

— Moje ime je Kolmen, Hari Kolmen.

— Ol rajt Hari, možete da ostavite svoj prtljag u kaubojskoj kući. Tamo ima nekoliko slobodnih postelja i ormana. U šest sati je večera. Verovatno niste ručali.

Hilmen odmahnu glavom.

— Idite preko u kuhinju, devojke će vam nešto dati, ali — nadzornik zapreti kažiprstom — ima tri devojke i sve tri su ćerke rančera.

— To me ne zanima — uzvрати Hilmen iako je sasvim drugačije mislio.

Kada je stupio u kuhinju i ugledao zbunjena lica devojaka prsnuo je u smeh.

— Hajde, cure, stari Kolmen je gladan kao vuk. Nadzornik me šalje dajte mi šta ima za jelo.

Devojke mu spremiše obilan obed, a onda ga ostaviše samog.

Hilmen je sve pojeo u slast, pa izašao u dvorište.

Iz šupe se upravo pojavio nadzornik i obratio mu se:

— Možete odmah da se prihvatite posla Kolmen.

Zločinac odmahnu rukom, nije ni pomišljao da se ovde prihvati bilo kakvog posla.

— Ne, ne, sutra ujutru ću početi sa poslom, nadzorniče. Znaate, to je neka vrsta sujeverja.

Pri tom je pomislio da idućeg jutra već neće biti ovde.

Izenada mu nešto pade na pamet. eSdlo! Opljačkan novac iz Redmentauna je ostavio u bisagama. Hitrim koracima grabio je prema štali. Svi prednji boksovi bili su zauzeti. Dva peona su upravo pričvršćivala olabavljene daske.

Hilmen koji je za trnutak zastao zaslepljen svetlošću potraži svog sivca i dečaka. Onda primeti levo jedna vrata poluodškrinuta. Pošao je prema njima i zastao kao ukopan. U poslednjem boksu je stajao dečak i naprezao se iz sve snage da prebaci teško sedlo preko grede.

Tada se dogodilo...

Dva tri svežnja novčanica ispala su iz bisaga u slamu. Dečak se odmah sagnuo.

U tom trenutku pogodi ga snažna pesnica u glavu i baci kroz otvorena vrata u dvorište.

Hilmen je stajao kao ukopan i posmatrao novac. Onda se sagnuo

i pogledao onesvešćenog dečaka. Grubo ga je uhvatio za ruku i od-vukao dalje u dvorište.

Prokletstvo, dobovalo mu je u glavi, moram odmah da se izgu-bim, spopala ga je panika. Osedlao je konja i stavio novac u bisage.

Svakog trenutka mogao je neko da se pojavi na vratima. Šta da učini sa dečakom? Hilmen još jednom priđe rančarovom sinu. Odmah je uperio oružje u njega.

Ne! Nije smeo da rizikuje da ovde ispali metak.

Brzo se sagnuo, vezao dečaku ruke i noge zajedno, našao mu u džepu maramicu i stavio među zube, a onda ga odneo pozadi u ostavu za stočnu hranu.

Pošto je sve to obavio izveo je konja iz boksa u dvorište.

Nadzornik ga iznenađeno upita:

— Hej, šta je sa vama?

— Ja uvek posle obeda projašim neku milju radi probave.

Pošto ništa nije sumnjao, nadzornik samo namignu.

— U redu, ali pazite da ponovo nađete haciendu.

— Svakako — uzvрати razbojnik i potéra konja.

Koliko je bezglavo postupio bilo mu je jasno tek pošto je prevalio tri ili četiri milje.

Šta je postigao došavši na haciendu? Baš ništa. Naprotiv, samo se odao!

Negde u toku večeri će potra-

žiti dečaka i naći ga, a onda krenuti za njim.

Imao je želju da samog sebe ošamari. Gnevan poterao je konja u oštrom galopu u pravcu jugoistoka duž podnožja visokih planina.

Kada je veče počelo da se spušta, Vajat Erp i njegov pratilac, približavali su se haciendi. Za to vreme u udoljici koja se prostirala pred razbojnikovim očima pomaljale su se svetiljke nekog naselja.

Hilmen je zaustavio svog sivca i posmatrao kuće. Moraće ovde negde da potraži prenoćište. I ovde u severnom delu Meksika noći su bile prilično sveže. Zbog toga je poterao konja brže, grabeći prema naselju.

Fortesa je bio gradić od dvadesetak kuća sa isto toliko ambara, malom crkvom i mnogobrojnim koralima na zapadnom delu grada. Jedino po čemu se razlikovao od sitnih naselja u Sjedinjenim državama, bilo je to što su ovde sve zgrade bile belo okrečene.

Revolveraš je jahao glavnom ulicom prema osvetljenoj kantini i raspitivao se za hotel.

— Hotel — reče jedan od prisutnih na lošem engleskom jeziku. — Tako nešto ovde ne postoji senjor! Ako samo tražite prenoćište, onda odjašite preko u onu uličicu. Na desnoj strani se nalazi pansion.

Pansion je bio građevina na dva sprata, koji samo što se nije srušio.

U svakom slučaju veoma je ličio

na pansione u Sjedinjenim državama.

Hilmen predade dvanaestogodišnjem dečaku svog konja, s tim što je ovog puta prethodno isprazio bisage. Ušao je u predvorje i stupio pred starijeg čoveka, koji je nosio široki opasač i dva teška revolvera. Kada je video gosta stari nabra čelo.

— Vi tražite prenoćište?

— Da, želim sobu.

— Možete li da platite?

Razbojnik spusti novčanicu od deset dolara na recepcijski pult, a stari gramzivo dokopa novac. Istog trenutka na njegovu ruku se spusti snažna šaka Sačma Džima.

— Samo trenutak, amigo, plaćanje tek sutra ujutru.

Uplašen vlasnik pansiona trže ruku nazad i nešto procedi kroz zube. Zatim je skinuo sa eksera ključ i pružio ga strancu.

— Hej, pa ključ nema broja?

— Nije ni važno, uzmite bilo koju sobu.

— Zar su sve slobodne?

— Nipošto. No vi ćete već videti koja je zauzeta.

— Aha.

Razbojnik značajno pogleda vlasnika pansiona i pođe prema sobama koje su se nalazile u prizemlju.

Vrata prve sobe nije morao ni da otvara, bila su otškrinuta. Jedna žena sedela je na sofi i ispijala veliku čašu viskija.

— Svevišnji! — uzviknu Hilmen i nastavi.

Kada je otvorio sledeća vrata trgao se, jer je odjeknuo prodorni krik žene. Jedan debeljko se ustremi na njega.

— Šta hoćete vi ovde?

— Ne šepuri se malecki — brecnu se, ubica.

Čovek se izmače unazad i steže pesnice.

— Sabiću te u zemlju, ko si ti?

U levoj razbojnikovoj ruci bljesnu revolver, debeljko učuta i zalupi snažno vrata.

Tek peta soba bila je prazna.

Hilmen baci odelo na sto i ispljuska lice vodom, a onda leže na postelju. Odmah je zaspao i probudio se tek kada je iz trpezarije pansiona čuo bučan zveket posuđa.

Ustao je obukao se i stavio šešir na glavu. Kada je stigao do teške zaveses koja je odvajala portirnicu od trpezarije, zastao je kao ukopan. Na ulazu je stajao čovek. Bio je izuzetno visok, širokih ramena i uzanih bedara. Lice mu je bilo markantno i preplanulo, oči plave, a kosa izrazito crna. Nosio je crno kožno odelo i crvenu vratnu maramu. Na širokom opasaču visila su dva velika revolvera. Kolt na levoj strani imao je izuzetno dugu vec, bantlajn specijal sa velikim dome-
tom. Iako je lice nepoznatog bilo delimično u senci, zločinac ga je odmah prepoznao.

— Vajat Erp — prevaleo je ne-
čujno preko usana. Pri tom je uči-

nio veliku grešku i naglo se zaklonio iza zaveses. Iako je to maršal primetio, napravio se nevešt. Prošao je kroz trpezariju i prišao šuberu kroz koji se dodaju tanjiri sa hranom. Doviknuo je da mu spremes biftek, ne sačekavši odgovor. Pohitao je brzim koracima držeći se u hodu tako da ga iz hodnika nije niko mogao primetiti. Onda se u deliću sekunde našao ispred zaveses i naglo je povukao.

Džimi Hilmen poskoči u stranu i poteže revolver iz oposača. Maršal je instinktivno uvukao glavu u ramena, tako da je metak prozviždao iznad njega i smrskao prozorsko okno u trpezariji.

Vajat je munjevito podigao nogu i pogodio zločinca u levu ruku. Oružje pade s treskom na kameni pod. Naravno, Hilmen je odmah potrčao prema oružju, ali ga jedan desni kroše prilepi za zid u hodniku. Međutim, nije bio ošamućen, gotovo istog časa ustremio se na maršala. Počela je oštra tuča. Za trenutak Hilman je izgubio ravnotežu i da bi se održao na nogama uhvatio se za zavesu. Trzaj je bio tako nagao da se cela garnišna otkačila i pogodila Vajata po glavi i ramenima. Sada se maršal našao zapleten u prašnjavi, izbleđeli somot.

Džimi Hilmen je odmah iskoristio šansu i kroz predvorje izleteo napolje.

U tom trenutku je Dok Holidej

stupio u predvorje. Iznenadeno je posmatrao gomilu zgužvane tkanine na zemlji.

— Vajat!

— Ovde sam.

Kockar brzo ukloni zavesu i maršal ustade.

— Brzo, on je pobegao.

Holidej potrča prema ulazu i tu nalete na jednog čoveka.

— Šta se ovde zbiva? Čovek na ulazu je nosio zvezdu na grudima. Ko ste vi? Ko je ovde pucao? Vi imate revolver u rukama, pođite odmah sa mnom.

U to im je prišao Vajat Erp i naredio čuvaru zakona da se skloni s vrata.

— Mi sledimo jednog razbojnika.

— To svako može da kaže. Vi ste razbojnici, ruke u vis.

Holidej pritisnu šerifu revolver na rebra.

— Otvarajte prolaz momče, inače ću ja vama izbušiti rupu među rebrima.

Tek tada je čuvar zakona pristao da se izmakne, ali nije oslobodio vrata. Ulicom je odjeknuo topot konjskih kopita. Maršal grubo odgurnu šerifa ustranu i istrča na ulicu.

— Dok, on je ukrao mog konja!

Džordžijanac je takođe istrčao i žestoko opsovao. Bilo je potpuno bespredmetno pucati za odbeglim

zločincem, jer je rastojanje bilo preveliko.

Holidej pritrča svom konju i vinu se u sedlo. U to iza maršala odjeknu pucanj i Holidej pade iz sedla.

— Čoveče, vi mora da ste poludeli — uzviknuo je Vajat, obraćajući se čuvaru zakona. Onda je prišao svom prijatelju. Ovaj je već stao na noge.

— Nije ništa strašno, metak me samo malo jače okrznuo. — Holidej je usput pritiskivao maramicu na čelo. Vratili su se zajedno u pansion.

Ispostavilo se doista da rana nije naročito opasna. Samo je za trenutak ošamutila Holideja. Sam je sebi previo ranu. Potražili su pogledom čuvara zakona, ali je on već nestao.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija stajala su u velikom predvorju i mrzovoljno gledala pred sebe.

— Tog tipa više nećemo stići, bar ne na konju.

Vajat ništa nije odgovorio nego se uputio u dvorište. Maršal upita dečaka:

— Gde je sivac?

— Sivac?

— Jeste, konj, na kome je ovaj stranac doputovao.

— Stoji preko u trećem boksu, mister.

Maršal potrča prema štali, izvuče sivca, osedla ga i vinu se na njega. Za to vreme Holidej je ispred pan-

slona već čekao na leđima konja.

Od čuvara zakona nije bilo ni traga. Vajat je gnevno škrgutao zubima. Već su gotovo huvatili razbojnika, a on im je tako neočekivano umakao.

Kuda li se samo uputio?

Noć se već bila spustila, tako da je bilo nemoguće do jutra slediti bilo kakav trag.

Stigli su van grada i maršal je pokušao da pogledom probije kroz noćnu koprenu. Gledao je u pravcu jugoistoka prema planinskim masivima.

— Hoćemo li da jašimo dalje, — pitao je Holidej.

— Da.

— Kuda?

— Prema jugoistoku.

Kockar se složio.

— Mislim da je to njegov pravac. Taj ne skreće ni levo ni desno.

— Moramo nešto i da rizikujemo.

Nastavili su put. Postalo je već prilično sveže. Hladan vetar duvao je sa zapada preko savane i naterao ih da uvuku glave u ramena.

Grabili su prema zapadnim obroncima Hemšia planina. Negde oko dva sata po ponoći ugledali su u daljini svetlost. Krenuli su u tom pravcu i uskoro razaznali haciendu. Kapija je bila zaključana. Maršal je najednom od stubova otkrio lanac za zvono i povukao ga. Preko su se na

jednoj od zgrada otvorila vrata i u dvorište je prodrla crvenkasta svetlost. Kapiji se približio lajući ogroman pas. Uskoro je prišao pogrbljen čovek, držeći u desnoj ruci veliki svežanj ključeva.

— Šta se dogodilo? — upitao je oprezno sa rastojanja od dvadeset jardi.

— Možemo li da govorimo sa vlasnikom imanja, — pitao je maršal.

— Ne, on već spava. Šta hoćete?

— Tražimo jednog jahača, Amerikanca.

— Ovde nema nikakvog Amerikanca.

— Šteta, uzvрати Holidej, to nam je prijatelj znamo da je ovuda hteo da prođe.

— Prijatelj, — ponovi čovek i počea se iza uha, a onda je prišao lagano bliže. — Je li on doista vaš prijatelj?

— Da.

— U redu, onda možete da ponesete ono što je ovde izgubio.

— Izgubio?

— Da, izgubio je prsten dok je pojiio konja i napunio čuturu. Gazda je slučajno našao prsten.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija se trgoše kao munjom ošinuti.

Stari peon nastavi:

— Ja vam u stvari ne mogu dati prsten, jer konačno od kud' mogu da znam da li ste vi doista njegovi pri-

jatelji. Možda ga čak uopšte i ne poznajete. Naime, ako ste doista prijatelji, morate da znate kakav prsten nosi. Dakle, kako je izgledao?

Maršal kasnije ni sam nije znao kako mu je to palo na pamet. Tek Dok Holidej se silno iznenadio čuvši svog prijatelja kako objašnjava:

— To je jedan veliki prsten na čijoj je unutrašnjoj strani nešto urezano.

— Nešto urezano, to je tačno. Ali šta?

Maršal uzvratu spremno:

— Trougao.

Sada peon priđe kapiji i otvori je.

— U redu, vidim da ste doista njegovi prijatelji. Ponesite izgubljeni prsten i recite mu da malo bolje čuva svoje stvari. Konačno, čovek koji jaši takvog konja, mora da ima oči i na leđima, ako ne želi da vrlo brzo postane leš.

— Da, potvrdi Holidej, Fred ima divnog crnog vranca, zar ne?

Sluga potvrdi.

— Doista je divan, takvog konja u životu nisam video.

Vajat tobož nemarno pogleda prsten i strpa ga u džep.

Hilmen je dakle pripadao bandi sivolikih! Kakvo otkriće!

Kada je hacienda ostala iza njihovih leđa, Holidej pripali cigaretu.

— Šta sad kažete? — upita ga maršal.

— Ne kažem više ništa — odgovorio je kockar. — Ako je to doista Sačma Džim, bar znamo da sivoliki imaju u svojim redovima jednog izuzetno opasnog člana.

Dva prijatelja su znala da begunac ima veliku prednost. U prvom redu zbog sivca koga je maršal sada jahao. Bila je to dobra životinja, ali ipak nije mogla da drži korak sa Holidejevim konjem.

Kad je konačno dan počeo da sviće, na horizontu su ugledali grad.

Put koji su u toku noći prevalili, nije bio naročito veliki već i zbog toga što je teren bio neravan, pa su sporije napredovali.

— To mara da je Aduka, zaključio maršal.

Išli su hodom prema prvim kućama.

Aduka je bio grad srednje veličine u graničnoj oblasti Meksika, osuđen kao i mnogi drugi meksički gradovi na smrt još pri samom rađanju. Nalazio se na terenu na kakvom je konačno izgrađen i glavni grad Meksika Sitia. — tlu koje tone.

Tada u početku osamdesetih godina se već znalo da je naselje osuđeno na laganu smrt. Dva prijatelja iz Dodž Sitija su se brzo uverili u to, jer su prve kuće na obe strane bile napuštene. Tek u četvrtoj ili petoj primetili su na spratu trag svetlosti. Maršal sjaha sa konja.

— Koliko može da bude sati Dok?

— Tri.

— U redu, nisam se znači prevario, ovo je pekara. Već se radi! — Dobacio je svom prijatelju uzde i približio se kući. Još ispred vrata zapahnuo ga je prijatan miris toplog peciva.

Žena opasana belom keceljom, uplašeno je uzviknula kada je pred sobom ugledala nepoznatog čoveka. Vajat se raspitao gde stanuje čuvar zakona.

— To je tamo odmah na uglu — uzvratila je žena, zadovoljna što se otresla tako brzo ranih posetilaca.

Šerifova kuća je još uvek bila utonula u mrak. Ni u kancelariji nije bilo svetla. Nije bilo ni noćnog čuvara, što je u većim gradovima Sjedinjenih država bio običaj.

Međutim, maršalu se to samo učinilo, jer je već u sledećem trenutku na vrata kancelarije izašao čovek sa uperenom puškom.

— Šta hoćete? — doviknuo je dvojici jahača.

Vajat mu objasni šta je hteo.

Čovek slegnu ramenima.

— Ne mogu da vam dam nikakvo obaveštenje. Najbolje je da nastavite još malo dalje i skrenete u drugu poprečnu ulicu, to je velika kantina. Verovatno je još uvek otvorena.

Kockar je zainteresovano posmat-

rao veliki lokal kroz jedan od tri prozora.

Pored vrata su u velikim kofama stajale dve meksikanske palme. Lokal je osvetljavala velika svetiljka. Maršal se vratio do konja, predao Holideju uzde, a onda krenuo prema krčmi.

Baš u trenutku kada je otvorio vrata, jedan od gostiju je izašao. Krenuo je nekoliko koraka napred, a onda zbunjeno zastao. Primetio je maršala.

— Hej, ovde će se za koji trenutak zatvoriti. Ako hoćete nešto da popijete, morate da požurite. Daću vam jedan savet. Piće koje onaj lupež unutra toči je užasno.

Čovek je tečno govorio engleski.

Vajat mu priđe bliže i raspita se da li je možda video nekoga čije je lice unakaženo sačmom?

— Ne, ali sičekajte... U lokalu sede Tobi Džeremi i njegov brat, još od ponoći igraju poker. Možda su videli momka koga tražite.

Čovek otvori vrata krčme i pokaže na udubljenje u dnu lokala. Maršal je zatekao trojicu za kockarskim stolom. Zahvalio je nepoznatom i stupio u lokal. Jedva je disao u ovoj zadimljenoj krčmi. Braća Džeremi su po svemu sudeći bili iz Sjedinjenih Država. U svakom slučaju bili su odeveni kao pravi kauboji. Vajat priđe stolu, dodirnu obod šešira i ras-

pita se za sačmu Džima.

Jedan od braće Džeremi, čovek tridesetih godina žmirnu na jedno oko i poče da razmišlja.

— Hej, čekajte mister... Mislim da sam tog momka video preko za šankom. Okrenuo je glavu i pozvao krčmara. — Alfredo!

Krčmar, čovek bolešljiva lica, priđe bliže brišući prljave ruke u još prljaviju kecelju.

— Reci, molim te, možeš li da se setiš stranca koji je sinoć ovde stajao za šankom. Momak ima lice unačazeno sačmom.

Krčmar odmeri maršala, a onda samo sleže ramenima i vrati se za šank.

— Šta možete, mister — reče jedan od braće i nastavi igru.

Vajat napusti krčmu.

Kada je zatvorio vrata za sobom imao je utisak da ga neko prati. Bio je to starac lica zaraslog u bradu sa širokim sombrerom.

— Čuo sam da se raspitujete za stranca — rekao je bez uvoda. — Mislim da vas mogu obavestiti. Stajao je doista juče neko vreme za šankom i ispio veliku količinu tekile pre nego što je dalje odjahao. Slučajno sam izašao u trenutku kad se vinuo u sedlo i krenuo.

— Jeste li mu videli konja?

— Kako da nisam, mister. Kakav konj, vranac. Takvog u životu još

nisam video. Divan dugonogi konj sa dugom grivom. Živa vatra.

— Da li ste možda videli kuda se čovek uputio?

— Naravno da sam video.

Stari očigledno nije hteo dalje da govori.

Holidej koji im se u međuvremenu pridružio uze novčić iz džepa i baci ga u vazduh vešto ga uhvativši levom rukom.

— Mister, razmislite još jednom možda će vam pasti na pamet kuda je otišao.

— Sigurno bih se setio kad bih uspeo da uhvatim novčić.

— Možete.

Kockar još jednom baci novac u vazduh. Meksikanac ga dokopa i u sledećem trenutku gurnu u džep.

— Odjahao je u Kastelo.

— U Kastelo? — upita maršal iznenađeno.

— Da, to je jedan ranč na obroncima Hempšira.

— Da li je daleko odavde?

— Prilično.

— Koliko treba jahati donde?

— Zavisi.

— Od čega to?

— Ako poznajete put može se stići i za pola sata. Ako pak ne, potrebno je i više od pola dana.

— Vi naravno poznajete put, — raspitivao se Holidej.

Meksikanac potvrdi.

— Ali nemojte se truditi, ja sada nipošto ne bih odjahao tamo.

— Zbog čega to?

— Pa nisam još sit života.

— Zar je to tako opasan put?

— Jeste i to iz dva razloga. Prvi je to što je poslednji deo puta veoma opasan i strm, a drugi što ljudi sa tog planinskog ranča nikako ne mare da im se neko muva noću oko imanja. Osim toga, imam ja i svog posla.

Vajat je otkrio mrlje od testa i brašna na starčevoj košulji pa je pretpostavljao da pred sobom ima pekara.

— Da li se vaša pekara nalazi u glavnoj ulici?

— Da.

— Malo pre sam razgovarao sa vašom ženom.

— Svevišnji, ona sigurno mene čeka! Hteo sam još oko ponoći da se vratim. Mora da je već počela sa poslom.

— Kako da ne, radi uveliko. Nego, hteo sam da vam nešto predložim. Možda biste mogli da nas odvedete do Kastelo ranča uz lepu naknadu.

U pekarevim očima videla se pohlepa. Neodlučno se premetao sa noge na nogu.

— Rado bih to učinio, ali doista ne mogu sebi da dozvolim. U ovo doba već počinjemo sa radom. Ako ne

pomognem ženi, hleb do ujutru neće biti gotov. To bi značilo propast za moju radnju. Koliko da znate, u ovom malom gradu postoji još jedan pekar koji jedva čeka da meni posao ne ide dobro.

— Možda poznajete nekoga ko bi nas odveo gore?

— Ne, odavde niko neće da jaše u Kastelo, pogotovu ne noću.

— Ali mister, uskoro će da sva-ne, da li biste onda mogli da nađete nekoga da nas vodi?

— Ne, ni tada. Momci na Kastelo ranču suviše brzo potežu revolvere.

Vajat stavi starom čoveku novčanicu u džep koja je zvečeći udari u novčić koji mu je Holidej već dao i zamoli ga da mu objasni put do planinskog ranča.

Kada su dva prijatelja odmakla nekoliko jardi, pekar se namršti i promrmlja u bradu:

— Jašite dođavola! To vam je isti put. Gore u svakom slučaju nikada nećete stići!

* *

*

Zora je upravo svitala kada su Vajat i Dok napuštali dolinu i prenuli uz obronak.

Holidej koji je do sada sve vreme čutao, baci pogled na padinu i reče:

— Kako stari pekar došao na po-

misao da je naš čovek krenuo ovamo?

— Mislim da je video kojim pravcem je krenuo Sačma Džim. Po svedenju sudeći, dovde vodi samo jedan jedini put. I taj put se završava Kastelo rančom.

Put je sada vodio vijugavo preko ogranka i postajao sve strmiji i kamenitiji.

Maršal nije hteo da odustane od potere za Sačma Džimom iako je pravi cilj njegovog puta bio potera za vođom bande sivolikih. Sada, kada je saznao da i ovaj zločinac pripada istoj bandi, imao je razlog više da mu ostane na tragu.

* *
*

Hilmen je doista napustio grad i krenuo u pravcu istoka prema planinama kako bi stigao na Kastelo ranč. Dobro je poznao ovaj put. Bio je već ovde, ali je došao iz drugog pravca i to ne iz pravca Redmentauna.

Rastojanje koje ga je delilo od gonilaca bilo je mnogo manje, nego što se pretpostavljalo, jer mu je vranac uglavnom otkazivao poslušnost. Surovi revolveraš nipošto nije bio čovek koji je umeo dobro da postupi sa tako plemenitom životinjom. Činio je upravo suprotno od onoga što

je trebalo: mamuzao ga je. To je činilo vranca još tvrdoglavijim i neposlušnijim. Nekoliko puta se razbojnik čak našao u opasnosti da ga vranac izbacila iz sedla.

Pošto je put bio sada veoma opasan, a konj još jogunastiji, Hilmen odlučila da sjaši i nastavi put pešice. Najzad je pred sobom ugledao visoravan na kome je ležao ranč. Vinuo se ponovo u sedlo i u oštrom galopu prešao poslednju deonicu puta. Nekoliko jardi ispred velike zaključane kapije ranča stavio je sivu maramu preko lica.

Dva čoveka priđoše iza gvozdених rešetaka i proturiše kroz njih cevi revolvera.

— Ko je to?

— Džimi — čuo se odgovor i kapija se otvori.

Hilmen projaha kroz prostrano dvorište i ostavi konja na kraju dugog reda ispred prečke. Onda je stupio na verandu i provirio kroz otvorena vrata. Video je čoveka čija je glava bila pokrivena kapuljačom. Pružio je Hilmenu nešto rekavši kroz zube:

— Stavi to.

Hilmen poslušno stavi kapuljaču i skide sivu maramu.

Čovek ga uvede u prostoriju oskudno osvetljenu lampama. Za ogromnim stolom sedelo je dvadeset ljudi. Svi do jednog bili su pokriveni

ni kapuljačama. Uz zid velike prostore uz sama vrata, nalazio se čovek čija je kapuljača bila potpuno crna.

Veliki vođa!

Lampe su bacale avetinjsku svetlost na nemu grupu sivolikih.

Čovek koji je sedeo odmah desno uz velikog vođu, podiže glavu. Hilmenu se činilo da kroz proveze na kapuljači može da vidi kako mu oči svetlucaju.

— Sedi!

Hilmen se smesti u pročelje stola.

Svi su ćutali. Tišinu niko nije dugo prekidao. Onda vođa iznenada podiže ruku i dade tumaču znak.

Ovaj tumač bio je isti čovek sa kojim se maršal već dva puta sreo. Prilikom drugog susreta Vajat je čak uspeo da ga uhapši, no zločincu je ubrzo pošlo za rukom da pobegne.

Družina sivolikih bila je suviše moćna da bi dozvolila da jedan od vođa duže vreme ostane zatvoren iza rešetaka. To je tumač naravno znao. Zato je mirno dozvolio da ga uhapsu, unapred znajući da neće dugo ostati iza katanca.

— Izgleda da čovek iz Daglasa neće doći — rekao je tumač po imenu Kapisin.

Sivoliki će morati dugo da čekaju čoveka iz Daglasa. On je u kanjonu nedaleko od Flegstata pao u borbi sa

maršalom. I on je bio jedan od vođa bande. Tumač nastavi:

— Morali smo se ovde sakupiti, umesto u Nogalesu, jer je u Sjedinjenim Državama postalo suviše opasno. Vuk koji nam je za petama, ne miruje. Na to je trebalo da misli veći broj naših ljudi. Uhvatio ih je zbog toga što nisu bili dovoljno oprezni.

Čulo se mrmljanje. veliki vođa podiže ruku i mrmljanje prestade. Tumač nastavi sada podignutim glasom:

— Moramo biti oprezniji, još mnogo oprezniji. Vajat Erp je pet naših vođa izbacio iz igre i još nekolicinu članova. Veliki vođa je zbog toga odlučio da od danas prvi cilj naše osvetničke družine bude uništenje tog čoveka. Vajat Erp mora da umre!

Glasni povici odobravanja zaoriše se oko stola.

— Trenutno se maršal ponovo nalazi u Tombstonu — nastavio je tumač. — No, to se naravno sve brzo menja. Ovo je vest koju je veliki vođa juče dobio.

Za stolom je sedeo čovek koji je najbolje znao gde se maršal nalazi: Džimi Hilmen.

Međutim, nije se usudio da to bilo kome oda. Plašio se da time ne navuče na sebe gnev vođe, jer bi morao da mu objasni zbog čega je došao u sukob sa maršalom.

Hilmen je prvi put video Vajat Er-

pa pre nekoliko godina na železničkoj pruzi kod Gila Bende. Tu je maršal uspeo da uhvati dvojicu pljačkaša voza i ubicu Fabijana. Maršalovo lice useklo se duboko u svest tada još prilično mladog Džima Hilmena, pa ga je odmah prepoznao u pansionu.

Tumač je nastavio da objašnjava:

— Vođa je skovao plan koji mora da uspe. Svi ćemo učestvovati u njegovom ostvarenju.

Plan koji je sada izložio, maskirani razbojnik, Lazaro Kapisin, bio je vraški smišljen, delo pravog genija.

Veliki gazda je ćutke slušao izlaganje svog zastupnika. Ni danas pri ovom značajnom susretu nije izustio ni jednu jedinu reč.

Veliki plan vođe sastojao se u tome da se jednim udarcem postigne više stvari. Ne samo uništi opasni maršal. Tom prilikom trebalo je da dođu glave i velikom Dok Holideju, a i šerifu iz Tombstona, Liku Šortu.

Amerikanac italijanskog porekla, Kapisin bio je predmet decenije u Bostonu, umešan u aferu Holmeni i posle velikog skandala i sudskog procesa osuđen na pet godina robije.

Veliki vođa je uveo jednu novinu. Imena se više nisu pominjala, nego samo brojevi. Svaki zamenik vođe ili bolje rečeno vođa grupe, dobio je broj. Džimi Hilmen je tako dobio broj sedamnaest.

Razbojnici su sedeli u gluvo doba noći jedan uz drugog kao monasi i napregnuto slušali monotono izlaganje Kapisina.

Među njima nije bilo ni jednog ko je znao s kim ima posla. Ni njega niko nije poznavao kao ni vođu. Jedino su poznavali njegov glas.

Dan je počeo da sviće.

Veliki vođa ustade sa svoje stolice i priđe prozoru.

Kapisini je i dalje tiho govorio.

Izenada se vođa odvoji od prozora i dade znak tumaču da mu priđe. Ovaj odmah posluša. Vođa pokaza rukom u dvorište. Kapisin okrete glavu prema unutrašnjosti sobe.

— Da li je neko od vas dojahao na crnom ždrepcu?

— Da, ja — objasni Hilmen spremno.

— Ti? Na ovom konju? — ote se uzvik tumaču.

— Da — Hilmen je zbunjeno ustao sa stolice i ponovo seo. Šta li je sada u pitanju, zar su ova dvojica poznavala vranca?

— Čoveče — brecnu se tumač si-
volikih i udari pesnicom o sto. —
Od kud ti taj vranac?

— Ja, ovaj, on pripada meni.

Kapisin uzbuđeno pritrča stolu i stade ispred Hilmena.

— Pitao sam te kako si došao do te životinje, broj sedamnaest?

Hilmen je ustao i leva ruka mu je

nesvesno kliznula prema revolveru.

— Rekao sam — uzvratio je — pripada meni.

Sada je glas tumača Kapisina delovao zastrašujuće:

— Ovaj konj pripada čoveku koga bismo svi mi želeli da vidimo ili mrtvog ili saznamo bar za sada da se nalazi hiljadu milja odavde.

Hilmen samo sleže ramenima, a tumač nastavi:

— To je ždrebac Vajat Erpa!

Saćma Džim potvrdi.

— To je tačno, bolje rečeno to je bio konj Vajat Erpa. Sada pripada meni.

— Šta to treba da znači?

Kapisin je izmakao pola koraka unazad i zabacio glavu. Svako ko ga je poznavao bio je svestan da je opasniji nego ikada.

— Govori konačno, sedamnaest.

— Kupio sam tog konja.

Kapisin izmenja poglede sa glavnim vođom. Ovaj samo odmahnu glavom. Na to tumač spusti levu ruku na desni razbojnikov lakat.

— Slušaj dobro sedamnaest. Sada ćeš odmah reći celu istinu. U protivnom ćeš napustiti ovu prostoriju sa nogama napred.

Hilmen se isprsi.

— Rekao sam da sam konja otkupio, i to je istina.

Sada se i Kapisin isprsi. Bio je

viši od Hilmena za pola glave i dva put snažniji.

— Pitam te, treći i poslednji put.

Tek tada uporni Džim Hilmen ponovo klonu na stolicu i promrsi.

— U redu, ja sam konja ukrao.

— Gde? — upita Kapisin kao iz topa.

— Gore u Tombstonu.

— Kada?

— Pre četiri dana.

Na to se vođa bande odvoji od prozora i pretećim koracima priđe stolu i zastao je tik ispred Džima Hilmena.

Saćma Džimu se činilo kao da zemljotres protresa džinovsko telo vođe. Međutim, ništa se nije dogodilo. Vođa je ostao da stoji delić sekunde, a onda brzim koracima napustio sobu i otišao u dvorište.

Nekoliko trenutaka kasnije čuo se topot kopita.

Kapisin je netremice posmatrao Hilmena, a onda zagrmeo:

— Idiote, šta si pri tom mislio! Vajat Erp neće dozvoliti da mu krađu konja. Naročito ne momku kakav si ti.

— Šta može protiv toga da učini?

Kapisin je siktao kao zmija.

— Reći ću ti šta će učiniti, budalo. Slediće te! Slediti i naći. A to znači da će i nas da nađe, odnosno mesto na kome smo hteli da se sretamo. Ti si za to kriv.

Izrekavši to, Kapisin se vratio na svoje mesto, a onda kazao, čudno mirnim glasom:

— Za danas je savetovanje završeno. Srešćemo se naredne noći u ponoć iza gradske većnice u Meranitu.

Za tren oka velika prostorija se ispraznila.

Svi sivoliki su uzjahali konje i nestali u noć.

* *
*

Samo pola sata kasnije Vajat Erp i Dok Holidej su pred sobom ugledali ranč. Pogledali su se značajno, a onda je maršal sam nastavio dalje. Usput su odlučili da bi bilo najbolje da Holidej malo ispita okolinu. Naravno, i on je mogao doći u opasnost da bude otkriven ukoliko se na ranču nalaze i ostali članovi bande sivolikih. Međutim, nije bio tako poznat kao maršal. Osim toga, imao je znatno bržeg konja na čijim leđima bi brže mogao da umakne.

Kada je kockar stigao do kapije u dvorištu je bilo mirno. Hacienda je delovala kao napuštena.

Obišao je dvorište i našao između ambara i kuhinje baštenska vrata koja nisu bila zatvorena. Sjahao je s konja i stupio u dvorište. Kockar pogleda oko sebe i primeti kraj ula-

za u radionicu dva čoveka zaneta u posao. Levo se nalazila glavna zgrada haciende, duga građevina sa prostranom belo okrečenom verandom. Stupio je u stepenice verande i još jednom pogledao po dvorištu.

Sve je bilo tiho. Džordžijanac priđe vratima kuće, ni ona nisu bila zaključana. Odmah kraj praga stajala je žena koja ga je začuđeno pogledala.

— Ko ste vi?

— Tražim nekoliko svojih prijatelja.

— Prijatelja? Pa oni su već odavno...

Prekinula je u pola rečenice, okrenula se i počela da osluškuje prema unutrašnjosti kuće.

Zatim je ušla u hodnik. Kada se pola minuta kasnije vratila u pratnji snažnog krupnog čoveka, od Holideja nije bilo ni traga. On je dovoljno čuo. U dvorištu kraj samog ulaza sreo je Vajat Erpa i dao mu znak odmahivanjem ruke.

— Oni su otišli, Vajat.

— Kuda?

— Kako bih znao.

Maršal je već pretražio tle oko kapije.

— Pre nekoliko sati ovuda je prošao veliki broj jahača. Uputili su se prema jugu.

Holidej pogleda u tom pravcu, tle je bilo veoma strmo.

— Prilično neprijatna stvar. Iza svakog kamena može da čuči prikri-ven neko i pošalje nam u susret koji komad usijanog olova.

— Nemamo drugog izbora Dok, u-koliko ne želimo da napustimo viso-ravan istim putem, kojim smo i došli.

— Ol rajt, Vajat! Što se mene tiče, možemo da nastavimo u pravcu u kome vi hoćete. No, ne bismo li mo-žda mogli malo da pogledamo ovde da nema nekog od članova bande.

— To je potpuno besmisleno. Lju-de koje na haciendi zateknemo, ne-ćemo naterati da govore. Neće nam kazati istinu. Ili pripadaju bandi, pa će ćutati, ili se pak boje osвете sivo-likih. Ko ovde tako usamljeno živi na ovoj planinskoj visoravni mora dobro da pazi šta čini. Važno je ipak da sam saznao da je ovde bilo pre-ko deset jahača.

Maršal je to otkrio prema trago-vima oko kapije. Naravno, sada je bilo i opasno i teško slediti grupu jahača. Ovaj predeo bio je tako opa-san i usamljen, kao i onaj oko crve-nog jezera i Silver planina.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija mo-rala su da budu krajnje oprezna i koriste sva svoji bogata iskustva da bi se neopaženo izvukli sa visoravni.

Tek po podne, maršalu je bilo ja-sno, kuda su se sivoliki uputili.

— Odjahali su u Meranito — ob-jasnio je svom pratiocu.

Zaklonili su se u jednu udolicu i prikovali poglede na malu mapu koju je Vajat Erp nosio u bisagama.

— Ako odavde povučemo pravu liniju do Martinija, gradić Meranito preseca put.

Bila je već noć, kada su stigli u gradić. Meranito nije bio tako malo naselje kao ostala na koja su do sad naišli. Nisu hteli da se približe gra-du sa severozapadne strane, nego su načinili širok luk obišavši više od polovine grada, da bi poprečnom uli-čicom izbili na glavu.

Male jednospratne kuće nalazile su se na velikom rastojanju jedna od druge. Crkva sa dva zvonika kao i veliki koral nalazile se u centralnom delu Meranita. U glavnoj ulici bilo je i nekoliko kantina u kojima je još uvek gorelo svetlo.

— Tamo preko čini mi se da se nalazi konjušnica — došapnu Holidej svom pratiocu.

— Tako je, ali, za nas je bolje da tamo ne ostavljamo svoje konje.

— Ali Vajat, ne smemo još jednom da rizikujemo da ovde ostavimo ko-nje, ukoliko pođemo u poteru za Sačma Džimom i njegovim prijate-ljima.

— To nisam ni nameravao.

— Pa šta ćemo onda?

— Hajdete sa mnom — Vajat po-vede svog sivca kroz otvorenu ka-piju prema štali, koju je malopre pri-

metio. — Vidite, ova kuća izgleda da je prazna, a i štala takođe. Mislim, da će nam konji ovde nekoliko sati biti sigurni. — Uveli su životinje u praznu štalu i stavili šip na vrata.

Kad su zamakli u uličicu, čuli su korake dvojice ljudi. Maršal zastade i zadrža rukom Holideja, a desnom mu pokaza da čuti. Nepomični stajali su u udubljenju očekujući kasne prolaznike. Dvojica su prošla glasno čavrljajući i ušla u jednu od kantina u glavnoj ulici.

Tek kad su ušli u lokal Vajat i njegov prijatelj napustiše svoje skrovište i pođoše prema glavnoj ulici.

— Hoćemo li da pretražimo krčme? — pitao je kockar.

— Ne, to je isuviše opasno. Osim toga, pretpostavljam da će se Hilmen čuvati da uđe u krčmu. On mora da računa sa tim da smo mu za petama.

Nastavili su mračnom ulicom. Na mestu gde se ona širila u okrugli trg, ispred jedne velike kuće, bila su podignuta niska vešala.

Vođa bande je to lukavo smislio. Kada je gore u dvorištu Kastelo ranča otkrio Vajatovog konja, odjurio je kao da ga gone đavoli, duboko uveren da je maršal za petama Hilmenu. No, to je imalo i svoju dobru stranu, jer neće morati da jure natrag do Tombstona da potraže svog zakletog neprijatelja. On im je došao

ovamo na noge. To jedino bila je dobra strana Hilmenovog razbojništva. Ovde će namamiti maršala u klopku.

Znali su da je Vajat Erp već više puta naišao na ovakva vešala i uvek pri tom našao i ubijenog čoveka. Ovog puta on će biti taj ubijeni!

Kapisini je obrazložio ljudima šta gazda smeru. Tumač je bio jedini, koji se nalazio u neposrednoj vezi sa vođom. Nikada se, naravno, nije saznalo na koji način su mu prenošena naređenja glavnog vođe.

— Stvar stoji ovako — počeo je Kapisini. — Vođa hoće maršala da namami u klopku iz koje neće moći da izađe. Ovde su postavljena vešala i maršal će sasvim sigurno ući u ovu kuću da potraži žrtvu. Naravno, ako uopšte dođe u Meranito. Dakle, ako stupi u kuću, s njim je gotovo.

Posle toga je Kapisin rasporedio ljude.

Sedam sivolikih bilo je raspoređeno po velikoj kući, napuštenom hotelu. Dvojica su postavljena odmah kod ulaza, dvojica u hodniku, peti na vratima koja vode u dvorište, šesti je držao stražarsko mesto u kuhinji, a sedmi u dnevnoj sobi.

Nekolicinu članova bande Kapisini je rasporedio u dvorištu, a jednog u uzani prolaz između hotela dvorišta i susedne zgrade. Ostali su postavljeni oko male kuće koja se nalazila

uz sam hotel. Zločinci su dobili nalog da čekaju cele noći. Ukoliko maršal ne dođe do zore, mogu da napuste svoja mesta.

Sedamnaest sivolikih se pritajilo u sred meksikanskog gradića Mera-nito i čekalo da ispali ubistveni hitac na saveznog maršala.

Osamnaesti čovek i istovremeno prvi, vođa, nije ni pomišljao da ostane u blizini hotela. Pritajio se na suprotnoj strani trga. U jednoj, takođe napuštenoj maloj kući, stajao je iza prozora, dok je njegov konj bio u dvorištu osedlan i spreman.

Klopka koju je vođa zločinačke družine postavio Vajat Erpu bila je veoma opasna. Do sada je maršal uvek gde bi video vešala našao i žrtvu. Zašto bi danas počeo da podozreva i strahovao od prepada.

Maskirani ljudi stajali su sa revolverima i puškama na gotovs i netremice posmatrali trg. Nekolicina koja se nalazila u unutrašnjosti kuće, napregnuto je osluškivala.

Bili su zadovoljni jer nisu morali da prevale dug put do Tombstona. Put je bio ne samo dug i naporan, nego i veoma opasan, tako da ni jedan nije bio njime oduševljen. Znali su veoma dobro šta znači baš u tom gradu doći u sukob sa Vajat Erpom.

Sada kada je on sam došao ovamo, sve će se odigrati tiho i munjevito.

Maršal neće imati nikakvu šansu da umakne.

Čovek, na koga je u tom trenutku sedamnaest maskiranih razbojnika tako napregnuto mislilo, koračao je nekoliko desetina jardi dalje južno glavnom ulicom i posmatrao crkvu kroz prozore je dopirala svetlost.

— Šta je to — iznenadi se Holi-dej. — Zar su ljudi još uvek u crkvi?

— Ne znam.

Izenada se kockar uhvati za čelo.

— Danas je praznik. Stanovništvo je ovde katoličke vere i verovatno su na ponoćnoj misi. — Uputili su se prema crkvi. Vajat Erp odškrinu vrata. U unutrašnjosti božjeg hrama bilo je samo nekoliko osoba, starijih žena ili starih ljudi.

Maršal je pogledao u pravcu oltara i primetio kako pogrbljeni sveštenik silazi i kreće prema sakristiji.

Nekoliko trenutaka kasnije, Vajat je zakucao na vrata sakristije i morao prilično da čeka dok mu je stari sveštenik otvorio.

— Mogu li s vama da govorim na trenutak, oče?

— Naravno, moj sine, iako ste došli obilaznim putem. Pravi put do boga, a i do mene vodi kroz crkvu.

Vajat je skinuo šešir i stupio u sakristiju, nisku memljivu prostoriju, krcatu raznim predmetima potrebnim svešteniku.

— Moje ime je Erp oče, ja dolazim...

— Erp? — Sveštenik popravi naočari i nabra obrve. — Jeste li vi iz Sjedinjenih Država?

— Da.

— Ja sam već čuo ime Erp. Čekajte, jedan čuveni šerif se tako zove, da niste možda...

— Ja sam Vajat Erp — uzvratil maršal.

— Vajat Erp! Vi sigurno tražite nekog razbojnika?

Maršal potvrdno klimnu glavom.

— Da — promrmlja sveštenik — to nije teško pogoditi. Danas je Božić senjor!

— Znam, oče. Ali to za mene ne predstavlja razlog da dozvolim da jedan zločinac umakne i počini još neki zločin unesrećujući čestite ljude.

U nekoliko reči je objasnio svešteniku koga sledi.

Starac je zabrinuto odmahivao glavom.

— Da, to je strašno, znam. Na žalost ne mogu da vam pomognem. Čoveka koga ste opisali nisam video. Isto tako, nisam primetio ni grupu jahača. Samo da vam dodam još i to da sam od popodneva sve vreme u crkvi.

— Gde stanuje šerif?

— Nešto dalje gore na trgu. To je velika građevina ispred koje gori fenjer. Nećete promašiti.

Maršal je zahvalio i krenuo prema vratima. Kada je već otvorio vrata, čuo je sveštenika kako govori slomljenim glasom:

Zastao je i okrenuo se. Stari sveštenik je sklopio ruke i objasnio je dva čujnim glasom:

— Izrekao sam laž. Veoma mi je žao, ali sam to učinio da sačuvam mir u ovoj svetoj noći.

Maršal ga iznenađeno posmatrao. Video je da se starac bori sa samim sobom. Sveštenik se okrenuo ustranu i podupro obema rukama za ivicu komode, oborivši glavu. Reči su mu izlazile lagano kao kapi vode koje padaju u duboku jamu.

— Video sam ga šerife, a i ostale. Došli su kada se mrak spustio i sjahali sa konja pred kantinom. Bilo je više od petnaest jahača.

Sveštenik je zastao i načinio pauzu, ali je maršal ćutao.

— Stajao sam na vratima crkve, nisu mogli da me vide, niti su pretpostavljali da ih odavde neko posmatra. Naravno, nisam video lice unakaženo sačmom, jer su svi nosili maske koje su pomenuli. Međutim, odmah sam primetio vranca.

Maršal je netremice posmatrao sveštenikov potiljak. Ovaj se naglo okrete.

— Mnogo više vam ne mogu reći, šerife.

— Jeste li videli gde su se zadržali ostali jahači.

— Ne. Kada sam sat kasnije još jednom izvirio na ulicu, od konja nije bilo ni traga. Unutra u kantini sve je bilo tiho. Sačekao sam neko vreme, a onda se uputio tamo. Istina, krčmar me nije godinama viđao u svojoj kući, ali sam ja osećao da moram da odem do njega. Nisam ga tamo zatekao, ni njega ni ženu ni ćerku. Samo jedan stari crnac, koji ji kod njega radio punih sedam godina, bio je u dvorištu. Međutim, on je gluvonem. Žustro je mlatarao rukama, ali ga nisam razumeo. Pola sata kasnije našao sam krčmara i njegovu porodicu u ambaru. Svi su bili vezani sa krpama u ustima. Jahači su im zabranili pod pretnjom smrti da zucu o tome šta se tu dešava. To je doista sve što znam.

Na maršalovim usnama zaigra umoran osmeh.

— Veliko vam hvala oče.

Stari je pošao za njim i rekao šapatom:

— Želim vam srećan put, šerife.

Kada je Vajat obišao crkvu iz žbuna se pomoli nečija prilika. Odmah je prepoznao Holideja.

— Zar ste vi ovde?

Odjednom ga je spopalo neko čudno predosećanje, ono koje je uvek imao pred neposrednom opasnošću.

Gde li su sivoliki? Pre kratkog

vremena napustili su kantinu, znači moraju biti u gradu.

Dva prijatelja su se lagano uputila niz ulicu. Zastali su na uglu prve kuće. Delilo ih je sada svega dvestotine pedeset koraka od trga i velike klopke koju je postavio vođa sivolikih.

Kockar je pripalio cigaretu zaklanjajući žar dlanom. Odbio je nekoliko dimova, a onda promrsio:

— Ne mogu da se otmem uverenju da smo se ponovo obreli u vraški prijatnom gradu. Ovo vam je nešto nalik na Tombston, zar ne nalazite?

Vajat je morao da da za pravo svom prijatelju. Ovaj gradić u Meksiku imao je u sebi nečeg mračnog, kao i Tombston.

Predosećanje opasnosti bilo je sada u maršalu tako jako do fizičkog bola. Lagano su nastavili dalje do kuće mesara Ortege na sto dvadeset metara od trga.

— Rekao je da šerif stanuje ovde na trgu.

Holidej samo klimnu glavom i baci opušak u pesak da bi ga odmah zgnječio vrhom čizme.

Između kuće mesara Ortege i sledeće zgrade nalazilo se rastojanje od nekih dvadeset jardi. Bilo je to mračno dvorište u koje je bilo smešteno nekoliko kola sa visokim točkovima, kakva se koriste ovde u severnom Meksiku.

Sklonili su se sa ulice i stali kraj jednih kola kako niko ne bi mogao da ih primeti.

Holidej je napregnuto posmatrao okolinu.

— Kladim se da smo ponovo krenuli u pogrešnom pravcu, maršale.

Maršal je na to uzvratio nešto što se kosilo sa njegovim uverenjem.

— Možda su odjahali dalje odavde, put vodi pravo u Martini.

Holidej odmahnu glavom.

— Ne, nisu otputovali, sigurno ne, negde su u gradu.

Maršal je i dalje gledao u pravcu trga.

— Znaju li da ih neko prati?

Kockar sleže ramenima.

— Ko to zna. U svakom slučaju sačma Džim je sa njima.

U to su se otvorila vrata na kući i jedna žena stupi napolje. Glasno se opraštala sa nekom svojom prijateljicom.

Kada su se vrata ponovo zatvorila nije potrajalo ni nekoliko minuta, a žena stupi u dvorište. Išla je tako blizu kola da je morala da primeti maršala i Holideja. Što su brže mogli čučnuli su ispod kola. Najzad je promakla. Za njom je ostao samo opojan miris parfema.

Kockar duboko udahnu vazduh i zaključí:

— Za njom je ostao miris skupog

parfema, koji staje bar dvadeset dolara po unci.

Maršal se jedva uzdržao da ne prsne u smeh. Odakle samo njegovom prijatelju takvi nervi da se u ovakvoj paklenoj situaciji šali.

Uskoro više nisu čuli korake, ipak ostali su da čuče nepomični ispod kola i osluškuju.

Uskoro se žena vratila, zastala je u visini kola i počela nešto da šapuće sebi u bradu.

Stajala je tako neko vreme neodlučno, a onda prešla na suprotnu stranu ulice i počela da kuca na jedan prozor. Potrajalo je izvesno vreme, dok su se vrata susedne kuće otvorila i žena zamaknu unutra.

Holidej protrlja nos.

— Kladim se da ću sada bar četrnaest dana osećati u nosu miris meksikanske ruže. Nego, šta je to mrm-ljala?

— Jedino što sam razabrao bile su dve reči: „prokleta torokuša”. Nisam dobro razumeo ostalo. Sve mi se čini da je ona sama torokuša, ide od kuće do kuće i vodi spletku.

Napustili su svoje neugodno skrovište ispod kola i vratili se na ulicu.

Baš u tom času otvorila su se kućna vrata i namirisana žena izađe.

Iznenada je pred sobom ugledala dvojicu nepoznatih ljudi i uplašeno rekla: Helo!

— Helo — uzvрати joj kockar.

[Žena upita nesigurno:

— Senjor Ramirez?

— Na žalost, ne — uzvratu Holi-
dej.

Žena se uplašeno trže.

— Koga vi čekate?

Džordžijanac je izgubio nerve i
odbrusio:

— Božić batu.

Žena potrča unazad preko ulice
prema kući u kojoj je do tog trenut-
ka bila i počeo žustro da udara u ok-
no.

— Kristina, Kristina! Otvaraj od-
mah! Mene su napali.

Kada joj je prijateljica otvorila
vrata, žena ispruži ruku prema ulici
kako bi pokazala napadače, ali njih
više nije bilo.

Oni su već stigli do sledećeg dvo-
rišta i ostali priljubljeni uz zid kuće.

— Veče je lepo počelo — primeti
kockar podrugljivo. — Možda ćemo
imati još prijatan praznik.

U to ga maršal iznenada uhvati za
ruku i pokaza prema trgu.

— Eno, pogledajte ono.

— Vešala...

Dva prijatelja su ćutke posmatra-
la trg i vešala načinjena ispred ve-
like kuće.

— Banda ljudi s vešalima, — pro-
cedi čovek iz Misurija. Stegao je pe-
snice i zaškrgutao zubima. Znači, o-
pet, opet je naišao na zločin ove ban-

de. Verovatno je preko neki čovek
ubijen.

— Možda ne bismo smeli da gubi-
mo vreme, Dok? Možda još nisu po-
činili nedelo, nego tek postavili ve-
šala.

— Ne znam — uzvratu kockar po-
dozrivo. — Ne mogu da se otmem
uverenju da kad bih zakoračio pre-
ko ovog trga, izložio bi se istoj opa-
snosti kao i na Klanton ranču.

Ostali su da stoje na mestu i uža-
rena pogleda posmatrali trg.

Samo dve kuće dalje, iza navučene
zavese stajao je na prozoru čovek
zbog koga su dva prijatelja iz Dodž
Sitija prevalili mnoge stotine milja:
vođa sivolikih, veliki vođa!

Osoba koja je držala u svojim ru-
kama sve niti ove opasne zločinač-
ke organizacije.

Preko u napuštenom hotelu ispred
čije fasade su bila podignuta vešala,
čekalo je sedamnaest članova bande
na omraženog maršala.

— Hajdemo...

Vajat se nije uputio prema trgu,
nego je ušao dublje u dvorište i kre-
nuo prema malim vratnicama, koja
su vodila u paralelnu ulicu. Prošli
su kroz sledeće dvorište i obreli se
u narednom. Bilo je to dvorište koje
je pripadalo kući u kojoj se nalazio
vođa bande. Obojica su preskočila
ogradu i posmatrala kuću.

— Šta smerate? — prošaputa koc-
kar.

— Hteo bih da celu stvar pogledam iz neposredne blizine. Možda bismo mogli napred ponovo preko zida, a onda između dveju kuća na trg. — U tom trenutku čuli su zveckanje lanca. Naglo su se povukli. Jedan veliki pas je istrčao iz svoje kućice i počeo divlje da laje.

Vajat i Dok su se brzo prebacili preko ograde i potrčali dalje. Kada je pas počeo da laje bili su svega dvadeset jardi udaljeni od čoveka za kojim su toliko tragali. Sada su se ponovo udaljili.

Nepunih pola sata kasnije, našli su se iza hotela i posmatrali mračno dvorište. Sve je izgledalo tiho. Vajat je stajao desno pored gvozdene kapije i gledao u pravcu zadnjeg dela kuće. Iznenada je čuo zvuk kao da se neki prozor kraj dvorišnih vrata otvara. Tačno, iako je u sobi bio mrak, mogli su da vide beli vrh kapuljače. Čak su mogli da razaznaju i prorez za oči.

Vajat podiže ruku kako bi skrenuo pažnju svog prijatelja. Holidej je klimanjem glave dao znak da je već primetio.

Čovek sa kapuljačom prebacio se preko prozora u dvorište i zastao na uglu kuće. Izgledalo je da je skinuo kapuljaču. Da je tako bilo, Vajat se odmah uverio, jer je za delić sekun-

de bljesnuo plamen šibice, dok je čovek pripaljivao cigaretu.

Samo nekoliko trenutaka kasnije, otvorila su se vrata koja vode u dvorište, još jedan čovek sa kapuljačom izašao je. Čuo se gnevni povik:

— Jesi li poludeo? Bio je to Kapisini, koji je grdio člana bande.

Prvi čovek zastade kao ukopan i baci cigaru na tle. Kapisini tumač, mu priđe i udari ga nekoliko puta snažno šakom po licu. Od udarca čoveku pade kapuljača sa glave.

— Vuci se u kuću!

Član bande nije stigao ni da podigne kapuljaču. Žurno se prebacio preko prozora i nestao u kući.

Vajat je pričekao samo nekoliko sekundi, a onda se prebacio preko prilično visokog zida i iznutra otvorio kapiju. Holidej se odmah uvukao unutra i ostao da stoji uz maršala.

— Bacili ste oko na kapuljaču, šapnuo je.

Vajat potvrdi. Puzao je napred držeći se senke sve do kuće. Bio je to veoma smeo i opasan poduhvat. Samo što je stigao na pet jardi, kada se prozor otvori i na njemu pojavi glava nekog čoveka. Bio je to čovek koji je izgubio kapuljaču. Vajat Erp je legao uz sam zid. Pošto je bio odeven u crno, nisu mogli da ga primete. Ležao je nepokretno kao proštac.

Čovek sa prozora je netremice posmatrao dvorište. Tu je negde iz-

gubio kapuljaču koju mora po svaku cenu naći. Međutim, nije se usudio da još jednom izađe, srahujući od Kapisina. Ipak, do maske mora da dođe. Upravo je hteo da skoči u dvorište, kada su se vrata otvorila. Kapisini koji je držao stražarsko mesto u hodniku. Provirio je kroz vrata i posmatrao dvorište. Istog trenutka, glave na prozoru više nije bilo.

Kapisin se odlepio od vrata i krenuo napred. Očigledno je otkrio masku. Pacov, koji se tuda muvao pobeže uplašeno u svoju rupu.

Tumač Kapisin je prišao na sedam koraka od zida, gde je bila kapuljača. Nalazio se isto toliko udaljen i od čoveka, koji je ležao na zemlji. Pošao je još dva koraka bliže i tek tada primetio telo.

Vajat nije imao drugog izbora — skočio je kao čelična opruga i žestokim krošeom oborio sivolikog s nogu. Uhvatio ga je još dok je padao i dovikao ga do vrata. Tu gde ga s prozora nisu mogli da primete, čučnuo je kraj onesvešćenog skinuo mu kapuljaču i vezao ga. Svoju maramu mu je strpao među zube i proverio veze.

Kapisini je bio uhvaćen.

Niko ništa nije mogao da čuje, jer je član bande koji je izgubio kapuljaču zatvorio prozor.

To nije dugo trajalo. Razbojnik, nije mirovao hteo je pošto poto da

se dokopa kapuljače i otvorio prozor. Vajat priđe vratima i lagano ih pomače. Glava s prozora je odmah iščezla.

Maršal dade znak Holideju. Nekoliko trenutaka kasnije ovaj im se pridruži, prihvatio je kapuljaču i stavio na glavu šapčući:

— Sebi ste zadržali značajniju.

Sada su obojica napregnuto osluškivali kroz otškrinuta vrata u hodnik. Prvi je u kuću stupio maršal, a za njim nešto kasnije i Holidej.

U hodniku je bilo mračno. Ubrzo su čuli šum neko im se približavao. Čovek pokriven kapuljačom obrati se prigušenim glasom:

— Neka ga đavo nosi, meni je nos pun. Oni neće doći.

— Mir, prosikta maršal.

— Zar vođa hoće da ovde čekamo do jutra?

— Umukni! prosikta Vajat.

Međutim, član bande je nastavio:

— Voleo bih da znam zašto je dobro da sedamnaest ljudi čekaju jednog jedinog protivnika? Pa to je ludost. Tri čoveka bi bila dovoljna. Kad bi on naišao, trojica bi pucala, što se mene tiče, svi ostali mogu da odu, ja ću ga sam srediti.

Tako su dakle stajale stvari! Sivoliki su hteli svog protivnika da uvalu u klopku.

Član bande je nastavio:

— Sedamnaest ljudi protiv Vajat Erpa, pa to je bruka.

— Treba da učutiš, siktao je Vajat, kako mu ne bi poznali glas.

— Ja sve preuzimam na sebe, ponovio je glas. Vajat je taj glas napregnuto osluškivao i bio je uveren da ga je negde već čuo. Ko može biti ovaj čovek?

— Ja treba s njim da sredim neke račune, možeš to poručiti vođi, broj jedan.!

— Broj jedan?

Maršal je odmah shvatio, banda je umesto imena, uvela brojeve. To je bilo jednostavnije, bezopasnije i brže. Najverovatnije ideja velikog vođe.

Vajat se lagano približavao svom sabesedniku. Kad su bili dovoljno blizu jedan drugoga, prošaputao je:

— Koga ima još u hodniku?

— Devet i deset, uzvрати čovek

— Gde se nalaze?

— To znaš i sam, postavio si ih odmah iza vrata.

— Neka dođu ovamo, šaputao je maršal.

Pred Vajatom su se sada našla četiri člana bande.

— Hajdete, idemo.

— Okej, uzvрати razbojnik, koji je imao račune sa Vajatom. Meni je i onako svega dosta. Već satima stojim u ovom mraku.

— Napustićemo kuću jedan po je-

dan, rekao je maršal, svaki put kad kucnem, jedan neka izađe. Da li je jasno?

— Da, uzvratili su sivoliki.

Dok Holidej je odavno izašao iz kuće i sakrio se iza vrata uz zid dvorišta.

Prvi zločinac je krenuo napolje. Samo što je zakoračio u mrak za maršalom a na njegovu glavu se sruši teška drška Holidejevog revolvera. Maršal ga snažno dogradi za usta. Kada je primetio da je onesvešćen, vezao ga je i stavio mu krp u usta. Obavio je to u najvećoj žurbi, a onda položio onesvešćenog pored Kapisina.

Kada je kucao ponovo izašao je sledeći zločinac i na isti način ubrzo postao dobro vezani paket.

Sa trećim baš nije išlo glatko. Pre nego što mu je maršal stavio ruku na usta glasno je kriknuo. Iako Vajat to nije želeo morao je da ga žestoko udari u slepoočnicu. Gurnuo ga je prema svom prijatelju, a onda hitro ušao u kuću. Jedan od sivolikih je već hteo da beži, Vajat ga je stigao i izgurao u dvorište.

Još četiri čoveka su bila spetljana.

U unutrašnjosti kuće nastao je pravi pakao. Prvo su se čuli glasni, povici, a onda pucnjava. Meci su se odbijali od kamene zidove, leteli kroz prozor.

— Hajde uzmite ovoga Dok. Doko-pali su Kapisina za ruke i noge i

pobegli s njim u susedno dvorište. Odatle su s mukom uspele da stignu do crkve. Vajat je tiho zakucao na vrata sakristije i strpljivo čekao da sveštenik otvori.

Žao mi je oče, što vas još jednom uznemiravam. Imam jednog zatvorenika koga hoću da smestim kod vas.

— Jednog zarobljenika, ponovi sveštenik drhtavim glasom, za ime neba!

Dok Holidej nestrpljivo gurnu vrata nogom i uvuče sivolikog u malu prostoriju.

— Svevišnji pa on je mrtav, šerife.

— Ne, ne, nije mrtav. Samo će odspavati neko vreme.

Sveštenik je sklopio ruke u molitvu i podigao ih prema nebu.

— I to u ovoj svetoj noći!

— Na žalost ne može čekati do nove godine, primeti kockar podrugljivo. Onda je ponovo stavio masku onesvešćenom zločincu.

— Banda ljudi s vešalima, uzviknu stari sveštenik. To su doista sivoliki.

— Nemojte se uzrujavati oče, ovo je samo manji deo. Na trgu u velikom napuštenom hotelu ima još dosta ovih lupeža koji su hteli da u vašem lepom gradu svečano proslave božić.

— Ali ja ništa ne razumem. Šta sve ovo znači?

— Ne znamo ni mi oče. Sa sivo-

likima, čovek nikad nije na čistu.

Maršal je pošao prema vratima.

— Hteli bismo da vam ovog zarobljenika poverimo na čuvanje za neko vreme, oče.

Ne čekajući odgovor napustili su sakristiju i usput stavili maske na glave.

Pucnji se u hotelu više nisu čuli. Kada su stigli u dvorište videli su ostalu četvoricu zarobljenika kako leže u senci kraj dvorišnih vrata. Naravno, osvestili su se već odavno, ali nisu mogli da puste glas ni da se pokrenu.

— Neće im biti loše da još malo leže tu, zaključio maršal i uđe u kuću.

U hodniku je sve bilo tiho. Vrata jedne sobe koja su vodila na trg, stajala su otvorena. Vajat pogleda unutra i u tom trenutku začu topot kopita. Sivoliki su bežali iz Meranita.

Kada je prvi metak ispaljen, veliki vođa je izleteo u dvorište u kome se nešto ranije nalazio maršal. Izvukao je svog osedlanog konja iz štale i porjurio iz grada u pravcu jugoistoka.

Tek mnogo kasnije krenuli su i ostali.

Vajat je primetio gore u kući čuvara zakona svetlost. Padala je kroz prozor na trg. Pošao je tamo i pozvao šerifa. Bio je to snažan čovek male glave, koja kao da je bila direktno nasadena na trup.

— Moje je ime Erp, imam nekoliko zatvorenika ovde.

— Ne razumem vas, reče čovek, iako mu se maršal obratio na španskom.

— Kazao sam vam da imam nekoliko zarobljenika koje treba smestiti u zatvor.

— U moj zatvor? Kakve zarobljenike, ko ste vi uopšte?

— Moje je ime Erp. Ja sam maršal iz Sjedinjenih država.

— Mi sa Sjedinjenim državama nemamo ništa. Prokleti Gringosi treba da nas ostave na miru. Stalno ovamo kod nas dolaze ljudi i izazivaju nered i puškaranja u našim gradovima.

Maršal reče ozbiljnim glasom:

— To su sivoliki, ja sam ih uhvatio preko u napuštenom hotelu.

— Banda ljudi s vešalima? Šerif se trže kao ošinit bičem. To nije istina.

Šerif, odnosno alkade, kako je u meksiku nazivan, uplašio se od sopstvene primedbe. Nije smeo još jednom da ponovi da sumnja u istinitost maršalovih reči. Vajat mu reče:

— Hajdete samnom preko.

Hteo — ne hteo, alkade je krenuo za čovekom iz Misurija preko trga u dvorište napuštene hotelske zgrade, gde je četvoricu zarobljenika čuvao Dok Holidej.

— Možete da im skinete veze s nogu predloži maršal.

Alkade ga je poslušao drhteći. Znao je sasvim tačno koga ima pred sobom. U severnom Meksiku je naime, odavno bilo poznato, da se veliki deo ove bande zadržava u Martiniju i na obroncima Hempšir planina.

To da banda dolazi iz Sjedinjenih država, niko nije znao pouzdano. Uostalom nije ih uopšte zanimalo šta se preko granice dešava.

Ljudi u ovom kraju nisu ni od koga više strahovali, do od sivolikih. U Kostariki i Martiniju su građani već osetili na svojoj koži zločine ove družine.

Mračni jahači lica prekrivena sivim maramama ili kapuljačama stali su se pojavljivati uveče ili noću negde u nekom gradiću ili selu. Ne retko, za njima je ostajao ubijeni čovek. Po pravilu to je bivao neko ko se borio za red i zakon. Znači, osoba koja je smetala bandi, stajala joj na putu.

Sva četvorica sivolikih odvedena su u zatvor. Kada su im skinute kapuljače sa glave, maršal se iznenadi. Čovek čiji mu se glas u hodniku činio poznatim, bio je Sid Kolmen, kelner iz jedne ozloglašene krčme u Tombstonu.

— Sid Kolmen, kakvo iznenađenje. Zločinac obori glavu.

Trojica ostalih su odvedena u ćeli-

je dok je Kolmena maršal zadržao.

Kada su se vrata zatvorskog dela zatvorila, Vajat pogleda zločinca pravo u oči.

— Gde je on? Iako je to rekao sasvim tiho nedvosmisleno se osećala pretnja u glasu.

Kolmen je ćutao. Vajat ga uhvati za bradu i podiže mu glavu.

— Govorite gde je vođa?

— Ne znam o kome govorite maršale?

— U redu, onda ćete umreti Kolmen.

Zločinac je spremno uzvratio:

— To za mene ništa ne znači, mister Erp!

— Videćemo još. Kada budete stajali ispod vešala i kada vam stavimo omču oko vrata, mislićete drugačije.

— Sigurno ne.

Vajat pokaza na alkada:

— Ovaj čovek će vas ujutru pre nego što sunce izađe sve obesiti.

Sada je lice čuvara zakona bilo zeleno od straha.

— Ja maršale? Kako vam je to palo na pamet.

— To je vaša dužnost. Vi ste ovde čuvar zakona i morate da se pobrinete da sve ide po redu i zakonu. Ovi ljudi su članovi ozloglašene bande i svaki je već unapred osuđen na smrt. Naravno zbog toga što sva-

ki, bez izuzetka, nosi na duši živote nekolicine nedužnih ljudi.

— Da, da, maršale, ali ja to nikad nisam činio.

— Ćutite, prekide ga Vajat grubo.

Nikakva pretnja nije pomagala Sid Kolmen je uporno ćutao. Strah od velikog vođe bio je ogroman, veći od straha, da će biti obešen. Sidni Kolmen je stavljen iza katanca. Vajat je potpisao izveštaj koji je alkade sročio posle dugih muka, a onda se sa Holidejem vratio u sakristiju.

Kapsini je ležao u sred male prostorije na podu oči su mu bile zatvorene.

Sažaljivi sveštenik mu je stavio jastuk ispod glave i zapalio nekoliko sveća, tako da se zločinčevo lice sada moglo jasno videti.

Dok Holidej koji je iza maršala ušao u sobicu uzviknu iznenađeno:

— Kapisin!

Vajat upitno pogleda svog prijatelja.

— Vi ga poznajete?

— Da, to je Lazaro Kapisin iz Bostona. Italijanskog je porekla. U svoje vreme je bio umešan u jednu krupnu aferu. Kada smo ga gore u Arizoni uhapsili, nisam ga prepoznao.

— Odakle sve veliki vođa ne vrbuje svoje saradnike.

Vajat ga oslobodi veza na nogama.

— Ustanite Kapisin.

Međutim, razbojnik se pravio mrtvim. Na to Dok Holidej izvadi iz džepa revolver i uperi ga na grudi razbojnika.

Sveštenik uplašeno vrisnu.

— Za ime neba, u ovoj svetoj noći i to još u mojoj sakristiji.

— Umirite se oče, rekao mu je kockar, ovaj čovek mora u svakom slučaju da umre. Možemo da mu skratimo put.

— Ali, molim vas...

Naravno, kockar je blefirao. Međutim, njegov ledeni ton nije ostao bez dejstva. Lazaro Kapisin je otvorio oči i pogledao oko sebe, kao da se tog trenutka osvestio.

— Ustanite, naredi mu maršal još jednom.

Zločinac se lagano podiže i prostreli maršala pogledom.

— To ćete zažaliti Vajat Erp, naši ljudi neće dozvoliti...

— Umuknite, preseče ga maršal. U ovakvoj kući čovek kakav ste vi nema šta da govori.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija zahvalila su svešteniku na pomoći, a onda zajedno sa zločincem napustili sakristiju.

Naložili su alkadu da se pobrine da Kolmen i ostali stignu u sigurnom transportu do granice, gde će

ih preuzeti predstavnici zakona iz Sjedinjenih država. O njima maršal nije više imao namere da brine. Međutim, veliku ribu koja mu je uletela u mrežu nije hteo da ispušta iz ruku.

Odlučio je naime, da Lazara Kapisina drugog čoveka bande sivolikih, odvede u Tombston gde će biti održan veliki proces.

Izabrao je baš Tombston, jer su u tom gradu svi strahovali od velikih procesa. Naravno, takvi procesi ni maršalu nisu bili prijatni, jer je više nego bilo gde, mogao da navuče opasnih neprijatelja na vrat. No, morao je to da rizikuje baš u Tombstonu!

Odmah su krenuli natrag kraj obronaka Hemšir planina. Na žalost sačma Džim je uspeo da umakne zajedno sa maršalovim vrancem.

U ovom trenutku nije imalo nikakvog smisla jahati dalje u Martini. Sivoliki su bili uplašeni i upozoreni, pa će se dobro čuvati. Osim toga, još uvek nije bilo sigurno da se štab ove zločinačke družine doista nalazi u Martiniju.

Trebalo je da prođe neko vreme da se slegne prašina i zločinci se osmele. Tek onda će maršal pokušati da zada odlučujući udarac. Pre toga je hteo da organizuje veliki proces protiv Kapisina.

Bilo je još nešto što ga je vuklo nazad. Morao je po svaku cenu da uhvati Džima Hilmena. On sigurno neće jahati u Martini. Ima vraški lošu savest i strahuje od vođe. Konačno, on je bio taj koji je maršala navukao na trag sivolikih. Kada su oko podne zastali kraj potoka da se odmore, Kapisin je mračna lica sedeo uz logorsku vatru i gledao u zemlju.

Iznenada je zabacio glavu i promrsio:

— Šta smerate sa mnom, maršale?

— Vodim vas u grad u kome će protiv vas biti organizovan proces.

Po pogledu se videlo da se Kapisin silno uplašio.

— Proces, šta to treba da znači?

— Proces će biti protiv vas samog. Bićete osuđeni na smrt vešanjem.

Razbojnik zaškruta zubima. Neko vreme je ćutao a onda rekao prkosno:

— Vi mora da ste poludeli ako od toga nešto očekujete.

— Od vaše smrti? Ne. Od toga ne očekujem ništa. Potpuno mi je svedno. Mene interesuje samo proces.

Kapisin skoči na noge i steže pesnice.

— Udaviću vas golim rukama.

— Sedite dole, inače ću vam osloboditi ruke. A tada će se tek utvrditi ko će koga da udavi.

— Šta vi imate od tog procesa?

— Znete to dobro kao i ja.

— Zar verujete da će se tada saznati nešto što bi bilo zanimljivo za vas.

— Tačno.

— Razočaraćete se Erp. Ništa se neće ispostaviti, baš ništa.

— Na protiv, mnogo što će se iz toga izvući. Cenim da će vaši prijatelji doći čak iz daleka da bi čuli šta vi imate da kažete.

— Ja nemam šta da pričam, povika razbojnik.

— Videće se.

Vajat je primetio kako po čelu razbojnika Kapisina izbijaju krupne graške znoja.

Znao je dobro da se Kapisin boji. Kao i ostali uostalom, bio je uveren da je njegov put do vešala još daleko. Ali je zato bio veoma blizu putu u smrt od metka nekog od članova bande. Niko bolje od Lazara Kapisina nije znao kako sivoliki dejuju. Ako bilo ko od članova bande bude izveden na suđenje, na mesto gde se mogu dati veoma opasne izjave, svako kome se sudi od sivolikih mora da računa s time da će veliki vođa učiniti sve da ga na vreme učutka.

— Oni će me ustreliti, provali iznenada iz zločinca.

— To svakako nije isključeno, zaključiti maršal.

— Nije isključeno? Kapisin zabaci glavu i žestoko opsova. Oni će pucati na mene ako treba iz deset oružja, budite uvereni. A onda će i vaš proces otići do đavola.

— U tom slučaju će dželat imati manje posla.

Kapisinovo lice se stalno grčilo. Izgledalo je kao da grozničavo razmišlja. Konačno kao da je odgonetao šta maršal misli.

— Ne, nećete me dotle dovesti! Neću reći ni jednu reč o velikom vođi, ni jedno jedino slovo.

— Videće se.

*
* *

Vajatova sumnja pokazala se opravdanom. Revolveraš unakažena lica doista se uputio u pravcu severozapada.

Hilmen je u prvim jutarnjim časovima grabio put Redmentauna. Ovaj bezočni kreolac se nije ustručavao da ponovo ode u grad u kome se tako zločinački poneo. Jahao je i to još na leđima maršalovog konja. Prošao je pored šerifske kancelarije, sjahao sa konja, uputio se uz nekoliko stepenica i gurnuo vrata.

Ed Ferguson ga je gledao zapanjeno.

— To nije moguće! promućao je.

— I te kako je moguće, moj mlađiću. Ja sam ponovo ovde, iako to naravno nećete da poverujete.

— Vi mora da ste poludeli, Hilmen.

— Moje ime je Goldvoter, već sam vam se predstavio. Sumjam da ste to mogli do sada zaboraviti šerife. — Gde je novac?

Fergusonove oči su sada ličile na uzane prozore.

U rukama zločinca, se stvorio veliki revolver. Bučno ga je otkočio. Lice revolveraša bilo je kao od kamena isklesano.

— Ruke u vis, okrenite se!

Šerif nije imao drugog izbora, poslušao je.

Hilmen mu priđe i izvuče oružje iz opasača. Zatim ga gurnu u jednu ćeliju i zaključa vrata za njim. Ključ je strpao u džep.

— Odmah se vraćam pa ćemo nastaviti razgovor. Mislim o novcu koji se u međuvremenu sakupio za mene.

Bestidni gangster zatvori vrata šerifske kancelarije s treskom i stupi u salunu Džemsa Kolinsa.

Doseljenik iz Engleske je upravo otvorio lokal. U tom trenutku skidao je stolice sa stolova.

Hilmen se smesti kraj velikog stola za kockanje u uglu i naslonio se leđima na zid.

Iznad njegove glave nalazila se

fotografija Abrahama Linkolna u ervotočnom prašnjavom ramu.

Revolveraš je desnu ruku spustio na sto, dok mu je leva stajala spremna na drški revolvera.

Kolins je konačno skinuo i poslednju stolicu sa stola, tek tada se okrenuo u pravcu velikog kockarskog stola i zastao kao ukopan. Odmah je prepoznao gosta i uzviknuo:

— Vi?!

— Viski! procedio je zločinac kroz zube.

Krčmar nije smogao snage da se makne sa mesta. Hilmen ga oštro odmeri.

— Rekao sam da hoću jedan viski

Ni to nije pomoglo. Krčmar jednostavno nije mogao da pomakne noge.

Izenada Hilmen podiže levu ruku. Sada je krčmar gledao u cev velikog revolvera.

— Nećete se usuditi Hilmen.

— Slušajte vi džibronjo, ja se zovem Goldvoter, Donald Goldvoter.

— Ne, vi ste Džimi Hilmen, Sačma —Džim.

Vlasnik saluna je lica bledog kao pepeo netremice gledao revolveraša.

Redmentaunom je ponovo odjeknuo hitac. Ceo grad ga je čuo.

Suzan Vejt koja je upravo slagala komade kože pomažući ocu, podiže uplašeno glavu:

— Šta to bi?

Stari je trljao oštru bradu.

— Pucanj, čini mi se.

U istom trenutku je Džou Timermenu zastao dah od straha. Trudio se da pred malobrojnim đacima ne pokaže koliko se uplašio.

Stari Hastings koji se poslednjih dana mnogo bolje osećao, sedeo je sada u prizemlju svoje kuće uz prozor. Kada je pucanj odjeknuo upadljivo se trgao.

Isto su činili i svi u pekari, ali se niko nije usudio da bilo šta zucne.

U kući Džona Kramera, nalazila su se obojica ranjenih momaka. Feri Timermen je ležao bleđa lica u postelji, ali se osećao znatno bolje.

Čak je i Riku bilo bolje, iako niko u gradu nije verovao da će se posle teških rana izvući.

— To je bio pucanj, s mukom je prevaleo preko usana Rik Kramer.

— Može biti, uzvratio mu je otac, posle izvesnog vremena. Nemoj se uzbuđivati sinko, idem da vidim šta je.

Kada je Kramer stupio na ulicu, ugledao je ispred saluna konja sa blistavom dlakom. Životinju koju je dobro poznavao, vranca Vajat Erpa.

Trgovac se odmah vratio u kuću.

— Donosim vam dobru vest: Vajat Erp je u gradu.

Međutim, maršal nije još bio u Redmentaunu.

Metak koji je zločinac ispalio, okrnio je Kolinsa u glavu. Stajao je ošamućen, zatim dodirnuo ranjeno mesto i uplašeno posmatrao trag krvi na dlanu. Nesigurnim koracima prišao je šanku i zagnjurio ruku u vodu.

— Nemoj se pretvarati, bedniče, zaori se Hilmenov glas. To je samo mala ogrebotina. Međutim, drugi metak će pogoditi gde treba.

Rekavši to, Hilmen ubaci u doboš revolvera ispaljeni metak, a onda vrati oružje u futrolu.

— Sačekacu tačno deset sekundi svoj viski, ako ne bude bio ispred mene na stolu, ti ćeš ležati iza svog šanka. Da li je jasno?

Kolins je drhtavim rukama natio piće i stavio ga ispred razbojnika na sto. Maramicom je pritiskivao ogrebotinu na glavi i uplašeno posmatrao Kolinsa.

— Mister Hil, Goldvoter, preklijnem vas nemojte stvarati nove nevolje. Ona dva momka...

— Da li su mrtvi? upitao je podrugljivo Hilmen, dok mu je na usnama zaigrao osmeh. Tako vam je to. Ko se sa mnom upusti u gužvu mora da računa na posledice. Ispio je viski na dušak, a onda promrsio — Još jedan.

Krčmar pohita do šanka da izvrši naređenje. Bio je tako uplašen da je više tečnosti otišlo na sam šank, nego u čašu.

Hilmen ponovo iskapi piće, a onda naglo ustade.

Na nekoliko santimetara iznad revolveraševe glave nalazila se fotografija najvećeg američkog predsednika. Nesvestan onoga što čini, Kolins je uporedio ta dva lica, a zatim odmahnuo glavom.

— Užasno, rekao je i uputio se prema šanku.

Pratio ga je Hilmenov grohotan smeh.

Revolveraš se okrete i sam zagleda u sliku.

— Tako dakle, od njega si očekivao pomoć. Ništa od toga, mrtav je i nikome više ne može da pomogne.

Kreolac naglo gurnu sto ustajući, tako da je čaša kliznula na pod i razbila se u komadiće. Hitrim koracima uputio se prema izlazu, gurnuo jedno krilo pomičnih vrata i našao se na tremu.

Ulica je bila pusta.

Odlučnim koracima nastavio je pored šupa do Kramerove trgovine.

Zvono odjeknu kroz kuću.

Liz Kramer je hitala iz bolesničke sobe u trgovinu.

Kada je kroz prozorčić na vratima samo razaznala konture čoveka na vratima, gotovo je kriknula od straha.

— Dakle, gospođice zastao vam je dah? Pogledajte me malo bolje, to sam ja.

Uplašeni krik zaori se kućom. Na to kao po komandi Kramer uleti u radnju. I sam je zastao kao ukopan kada je video čoveka za tezgom.

— To mora da je priviđenje.

— Priviđenje? Nipošto stari. Ja sam živ i zdrav.

Trgovac proguta pljuvačku.

— I vi ste se usudili da dođete ova mo! Opominjem vas pazite, maršal je u gradu.

— U tom slučaju mora da je vraški žurio, što mu je sigurno teško palo, jer sam mu ja uzeo konja.

Trgovcu Krameru je tek sada pala koprena sa očiju; maršal dakle nije bio u gradu! Hilmen je negde uspeo da ukrade Vajatovog konja.

Kreolac obiđe tezg, gurnu Kramera u stranu i uđe u hodnik. Odatle je mogao da vidi kroz otvorena vrata u sobu gde su ležala dva ranjenika.

Bezdušni čovek pređe hodnik i zastade u otvorenim vratima sobe.

Rikovo lice je pobeležilo kao sveže okrečeni zid. I Feri Timermen je takođe bio na smrt uplašen.

Revolveraš se podbočio gledajući čas jednog čas drugog.

— Hej, nek me nosi đavo, pa vi ste ovde! Mislio sam da ste odavno na mesnom groblju.

*
* *

Iz pravca jugoistoka dva jahača su hitala prema malom graničnom naselju.

Vajat Erp je gonio svog konja koliko god je mogao, ali je životinja malaksavala. Nasuprot tome na Holi-dejevom ždrepcu se nisu primećivali tragovi umora.

— Pohitaću napred da bacim pogled niz ulicu, rekao je kockar.

Vratio se posle kratkog vremena i dao rukom znak Vajatu. Doviknuo je svom prijatelju:

— Već je ovde, vaš vranac je vezan ispred saluna.

Jahali su držeći se senki gotovo uz same kuće, tako da ih je teško neko mogao da primeti.

Vajat Erp uvede Kapisina kroz dvorište u šerifsku kancelariju. Kad je provirio u ćeliju ugledao je na svoje ogromno iznenađenje čuvara zakona.

— Maršale! rekao je uzbuđeno Ferguson. Neka je hvala bogu. On je u Redmentaunu! Brzo, on je ovde.

— Da znam.

— Ključ je poneo sobom.

— U tom slučaju se morate još malo strpiti šerife, odmah se vraćamo. Gde da ovog momka zaključamo?

— Gurnite ga u ostavu. Odatle ne može da pobegne.

Pošto su zaključali Kapisina, Vajat Erp izađe iz šerifске kancelarije na glavna vrata.

Za to vreme Dok Holidej je ostao pozadi dvorišta i pokušao da uđe u salun na sporedan ulaz.

Od krčmara je saznao da je kreolac otišao jednu kuću dalje. Potrčao je koliko su ga noge nosile istim putem da bi stigao na vreme do trgovca Kramera. Stigao je gotovo u istom trenutku kada i maršal.

Revolveraš je prodorno posmatrao čas Rikovo čas Ferijevo lice, a onda mu levica kliznu prema revolveru.

U tom času kućom odjeknu žestok pucanj.

Pogođen u levi lakat, razbojnik se zanese unazad, udari leđima u zid i ugleda pred sobom džinovsku priliku na samim vratima.

— Maršal! uzviknuo je žustro.

— Podignite ruke, naredi mu Vajat.

U tom trenutku su se otvorila vrata koja vode u dvorište.

Hilmen okrete glavu u tom pravcu, oči su mu opasno sevale. Bio je svestan toga da izlaza nema. Bio je u klopki.

Lagano je počeo da diže ruke u visinu ramena.

Vajat ga uhvati za desno rame i povuče napolje.

Nekoliko minuta kasnije Sačma Džim je sedeo u ćeliji u malom zatvoru gradića Redmentauna, pored Laza Kapisina. Njegov krvavi put priveden je kraju.

Kraj

Pišite nam!

**Odgovore
na vaša
pisma
naći ćete
u**

PANORAMI

NOVO NA TRŽIŠTU!

LOTOS

UDOBAN LEŽAJ ZA DVOJE

oriolik

tvornica namjestaja Oriovac

telefon: 055 2000000 telefax: 055 285477

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa”.

17. jul 1971.